

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katoli. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izvenredno v nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50 —
mesec : 2, 20 —

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 264.

V Ljubljani, v soboto 16. novembra 1901.

Letnik XXIX.

Avstrijska soc. demokracija.

Avstrijska soc. demokracija je nedavno završila svoj redni skupni shod. Posebnih novic nam ni prinesel. Na dnevnem redu se je nekaterim zdela važna točka iz premebna programa. Kedor pozna osebe, ki delujejo pri stranki, in razmere, v katerih deluje, se mu ta točka ne more zdeti prav nič posebnega. Šlo je zato, da se da zopet enkrat priložnost govoriti o načelnih smereh soc.-dem. in s tem odpreti zatvornice vsem modrijanom v stranki, katerim je strankino vodstvo nedosledno, premalo načelno, nedelavno itd., in jih s tem izprazniti.

Po nekaterih listih in celo pri shodu samem se je čulo, da zastopa znani prvi voditelj avstrijske soc.-dem. stranke dr. Adler Bernsteinova načela, in da je po teh načelih hotel prekrojiti strankin program. Ta trditvev je naravnost smešna! Dr. Adler se s teoretiškimi vprašanji ubogo malo peča, sam o sebi to priznava; in v tem oziru mu smemo verjeti. Zato je tudi brez težav in brez posebnega boja padel njegov načrt. Prepričani smo, da je nad tem najmanj žaloval dr. Adler sam.

Z izpremembo programa se nam torej ni vredno pečati, ko beležimo zadnji soc.-dem. shod. Soc.-dem. ostaja, kar je bila. Materializem in komunizem sta ji še vedno osnovni točki; in zato se naše stališče v tem oziru ne more prav nič izpremeniti. Materializmu in komunizmu v delavskem gibanju, ki ga ona vprizarja, se moramo upirati z vsemi silami, in v tem zmislu smo njeni odkriti nasprotniki, prej ko slej. Pri tem seveda ne smemo prezirati, da je zadnja leta avstrijska soc.-dem. svojo glavno moč razpela glede na strokovno organizacijo. Ker stojimo načelno na stališču, da so strokovne organizacije ne samo upravičene, marveč naravnost potrebne, zato nas to delovanje v prvi vrsti zanima. Prepričani smo pa, da pod sedanjim vodstvom ni mogoče drugega pričakovati, nego da so strokovna društva soc.-dem. stranke še vedno po Marxovih načelih v prvi vrsti agitatorska

¹⁾ Verhandlungen des Parteitag der deutschen Sozialdemokratie Oesterreichs 2.-6. Sept. 1900 stran 122.

sredstva za materialistički komunizem. Iskreno obžalujemo, da je to vmešavanje religijskih, modrosloveskih in etičkih zmot med praktičko delo silno škodljivo delavskemu napredku in demokratski ideji sploh, toda svojega stališča ne moremo izpremeniti. Odgovornost nosijo tisti, ki navlašč in brez vsake potrebe zavirajo delavsko edinost v strokovnem gibanju s stvarmi, ki nimajo z njim nobenega posla.

Ob ti priliki smatramo za svojo dolžnost, da pribijemo nekaj značilnih točk, ki osvetljujejo značaj in delovanje avstrijske socialne demokracije.

1. Po sedanji organizaciji obsega avstrijska socialna demokracija te-le organizacije: nemško, češko, poljsko, laško in južno slovensko. Vsaka izmed teh je navidezno samostojna in ima vsako drugo leto svoj shod. Vse pa vodi strankino vodstvo, ki sklicuje vsako vmesno leto vse avstrijske socialne demokrate. Dejansko pa ima nemška socialna demokracija vse druge organizacije v svojih rokah. Pravi gospodar nad njimi je žid dr. Adler s svojo Arbeiterzeitung. To dejstvo se ne da tajiti, že zato ne, ker so vse nemške organizacije navezane na podporo, ki jim jo milostno deli ali nemilostno odreka žid dr. Adler.

2. Avstrijsko socialno-demokracijo, ali bolje nemške socialne demokrate z dr. Adlerjem na čelu pa podpira socialna demokracija nemškega cesarstva. Pernerstorfer je pri soc.-dem. shodu 1. 1900 v Majncu naravnost to priznal, rekoč nemškim socialnim demokratom: ²⁾ »Vi ste nam bili vedno za zgled. Nemškim tovarišem smo dolžni hvalečnosti v vseh ozirih, ne samo v tem, da so nam dali duha svojega duha, marveč tudi v tem, da so bili vedno pripravljeni nas dejansko podpirati — — O ti stvari nečem dalje govoriti, prosim pa, da volite v strankarsko načelstvo samo take moče, ki so pripravljeni nas v bližnjem avstrijskem delovanju zelo podpirati, zlasti z denarjem«. Ne prezirimo pri tem, kako nizkotno govore socialni demokrate o Avstriji, kako bagatelizirajo njen

²⁾ Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages 17.-21. Sept. 1900. Str. 107.

obstoje, in pri tem si predložimo ves divji boj, ki ga bije velikonemstvo proti Avstriji, oziroma proti njenim Slovanom, potem nam ne bo težko najti razloga, kako je mogoča ta podpora. Vpoštevati moramo, da boj proti katoliški cerkvi pod obliko protiklerikalstva nima v Avstriji pri socialnih demokratih nič milejše oblike, nego pri najhujših Wolfvcih.

3. Socialno-demokratski program ima še vedno točko: Religija je zasebna stvar. Ali na to publico se ne da noben kalin več ujeti. Popolnoma odkrite izjave socialno-demokratskih voditeljev so pred nami, da se hoče s tem ohraniti edino le agitacijska zmožnost socialne demokracije. Kar smo prelistali uradnih izjav, kar smo prebrali govorov ob strankinih shodih, vedno nam doni v ti točki nasproti neumirljivo, strastno sovraštvo proti vsaki, zlasti pa proti katoliški veri, proti cerkvi in duhovstvu. Pri najboljši volji nismo zasledili, niti pri tistih, ki pravijo, naj se religija pusti pri miru (n. pr. Vollmar,³⁾ Schlinger⁴⁾ i. dr.) drugega imena o duhovnikih nego Pfaff. Potem pa verjemi, kdor more, da je takim ljudem religija res samo zasebna stvar. Zato tudi dr. Adler javno poudarja, da ni mogoče ločiti religije od ⁵⁾ »popov«. Ravno to pravi tudi dr. Ellenbogen.⁶⁾

4. Nemški socialni demokrate so vlani sklepali, kako naj agitirajo na kmetih. Ob ti priliki razvite misli bo povzela vsa avstrijska socialna demokracija; poskušala bo tudi slovenska. Ko bi kmetje vedeli, kako so se prepirali voditelji, kaj se sme kmetom povedati in kaj ne, bi gotovo nobeden ne sedel na socialistički lim. Za nas je pa na vsak način prav, da vemo o tem gibanju in zato — bedimo!

Naša sklepna misel o socialni demokraciji je ta-le: Ni ga količjak političko izvedenega človeka, ki bi ne mogel nastopiti proti socialnemu demokratu, ki prodaja pri nas z nemškimi novci podpirane nemške pleve. Samo poguma je treba in Kristanu bo kmalu zmanjkalo poslušavcev — in podpore.

³⁾ Verhandlungen des Parteitag der deutschen Soc. dem. 1900. r. t. str. 116. — ⁴⁾ R. t. str. 124.

⁵⁾ Verhandlungen, r. t. str. 122.

⁶⁾ Verhandlungen r. t. 128.

Trojno nasilje.

Skoro nikdar se še ni tako hitro in ob istem času pokazalo trojno nasilje, ki stiska jugoslovanske narode, kakor baš v zadnjem času. Doživeli smo tri zmage nam nasprotnih elementov, tako odločne in težke zmage, da moramo zares upravičeno dvomiti, ali bomo mogli proti njim ohraniti svoj narodni obstoj.

Začnimo pri Italijanih! Teh je trikrat manj, nego Jugoslovancev v cislitvanski državni polovici. In vendar Italijani triumfirajo zaradi uspeha, ki jim ga je skoro že zagotovil učni minister. Ta vspeh je tolik, da mi Slovenci niti desetine tega nismo dosegli v polstoletnem narodnem boju. Italijanom hoče vlada dati pravico do vseučilišča, med tem ko samo s preziranjem in s slabo zakritim zaničevanjem odgovarja na vse slovanske zahteve v tem smislu. Kaj so Italijani nam in državi? Nam so nevaren soseda, ki nas hoče izpodrinuti povsodi, kakor kakor so dr. Rybafa, pravilno izvoljenega zastopnika slovenskega naroda, vrgli iz občinskega sveta tržaškega, tako bi najrajši nas Slovence vse pometali ven iz zbornic in javnih zastopov. Z demonstracijami in z nasiljem so nastopili Italijani. To sredstvo je izdalo, in zdaj triumfirajo!

Kaj so pa Italijani avstrijski državi? Oni element, ki hoče adrijske pokrajine združiti z Italijo. Dinastičnega avstrijskega čustva med njimi ni. V Trstu se brez kazni smejo uganjati stvari, ki bolé v srce vsakega avstrijskega domoljuba. Težnja po razdoru Avstrije in po zedinjenju z italijansko kraljevino se tam vsak dan očitneje izraža. In ta element se more bahati, da mu je avstrijska vlada dala koncesijo, med tem, ko prezira in ob zid pritiska vedno zveste Slovence! To je poraz, ne le za Slovence, ampak hkrati poraz za avstrijsko državno misel.

Drugi zmagujoči element so Vsemenci. So sicer med Nemci tudi sedaj še nekateri, ki imajo pred vsem pred očmi avstrijsko državno misel. A ti so v veliki manjšini in se skoro ne upajo več povedati svojega mnenja. V nemškem taboru odmeva sedaj klic: Proč od Rima in od Avstrije!

LISTEK.

Program imajo!

Sedaj ga poznamo. Dolgo smo pozivali naše liberalce, naj nam ga vendar pokažejo. Vse je bilo zaman. Upali smo, da nam ga postot discrimina rerum razodenejo na slovesnem shodu ali v posebnej proklamaciji strankinega vodstva. Naš up je šel po vodi. V majhnem, neznatnem članku še bolj majhnega in neznatnega lističa so nam ga razodeli. Tudi to nas veseli, ker veseli smo vsacega pozitivnega pojava pri stranki, koje delovanje je dosedaj obstajalo samo v negaciji, kar zna, kakor znano, vsak otrok.

Gotovo so bravci že uganili, da imamo v mislih gospodarski program naših liberalcev, kojega agrarsko stran razodeva predzadnji »Rodoljub« v uvodnem članku. Prepričani smo, da so bravci to uganili, ker smo prepričani, da berejo vse, kar berejo, z razumom. Ne vsi, žalibog! V enem so botnih listkov iz zadnjega časa piše namreč »Slov. Narod«: »Kadar čita človek humorističen podlistek v »Slovenec«, ima občutek, kakor bi mu kdo vlekel robidnico skozi

čreva«. Nekateri pisci torej pri čitanju nedvomno ne rabijo razuma, ker ta nima sedeža v črevih, in skušnja uči, da človeka boli le tisti del telesa, s katerim je delal. Takim bi bilo torej skoro svetovati, naj si, posebno še z ozirom na čifutsko pisavo »Slov. Naroda«, nadenejo kot psevdonim med čifuti, osobito gališkimi, ne redko, zelo lepo in poetično ime Bauchgedanke. Primerno bi bilo to ime tudi vsebini takih liberalnih listkov, osobito dotičnim »dovtipom« o samostanih.

Toda nismo se namenili danes, pečati se z brezpomembnimi listki liberalnih glasil, marveč s člankom enega teh glasil, ki vsebuje agrarski program liberalcev.

Sestojata pa ta program iz teh-le točk: 1. Vse grajščine morajo imeti kmetje. 2. S temi grajščinami morajo združiti vsa svoja posestva. 3. Obdelovati jih morajo kot zadrujarji. 4. Sto kmetskimi delavcem in njih družinam naj kuha par ženic v jedni kuhinji. 5. Vse druge žene na poljsko delo! 6. Stari ljudje samo, ki niso več za delo, naj pazijo na otroke. 7. Treba velikih, skupnih hlevov. 8. Gnoj naj se vozi po železnih tirih na skupne njive. 9. Orati, travo kositi,

obračati samo s stroji! 10. Skupne mline, mlekarne, »sladkarne«, skupne vinske kleti treba imeti.

Tak je program. Ta program zdi se liberalcem tako imeniten, da precej pravijo: »O za to še ni jeden izmed nas kmetov na Slovenskem pripraven, tudi za najnavadnejše začetje ne«. Kdaj pa bodejo kmetje za to »pripravi«? Za to treba, kakor pravi »Rodoljub«, 1. še dosti šole a) »v naukih«, b) v kmetovanju, c) v življenju; 2. treba potem, ko bo šole dosti, začeti polagoma »brez farovža«; 3. mora preje odpreti »fabrika v lastni deželi svojo veliko šolo«, zbrati mora tovarna »veliko ljudi na enem prostoru na deželi«, jih vezbati a) v skupnem delu, b) v nakupovanju in c) v trgovanju. Potem bo naš narod za zadružno življenje zrel!

Potrudili smo se, da smo ta znameniti agrarski program liberalcev lepo razdelili v posamezne točke. Kdor se ga hoče iz glave učiti, ima olajšano delo. Toda mi mislimo, da ni nobenega tako najivnega kmeta na slovenskih tleh, kateremu bi se zdel imeniten ta program. Kar je na njem resničnega, je že davno obče znano. Duševni oče tega

programa, kateri je z njim hotel nekaj novega povedati, moral je ves gospodaraki razvoj zadnjih 15 let prespati. Splošna sestava tega programa pa nas živo spominja famoznega predloga notranjskih liberalcev, kateri so pred nekaj leti hoteli podreti gospodarsko organizacijo s tem, da so predlagali: 1. uvede naj se kot splošna domača industrija izdelovanje zobotrebnikov, 2. ustanovi naj se društvo, ki bode izposojalo krave proti obrestim. To so vse taki predlogi, ki spadajo med ono stvarino, o kateri zahteva 8. točka liberalnega agrarskega programa, da naj se gnoj po železnih tirih vozi na skupne njive.

Liberalcem pa se zdi ta agrarski program tako imeniten, da jim ljudstvo še ni dosti zrelo zanj. Predno ga bo mogoče izvesti, morale bodejo tovarne naš narod vezbati a) v skupnem delu, b) v nakupovanju, c) v trgovanju. Doslej res še nismo vedeli, da tovarne vezbajo delavce v teh treh rečeh. Srečni tovarniški delavci! Srečni bravci »Rodoljuba«!

Liberalizma so res samo velika usta, ki se neprestano gibljejo in v katerih miga brez prenehanja jezik.

n skrajno žalostno je, da je ta element zdaj najodločnejši v Avstriji. Ako Vsenemci hote, se kaj zgodi, ako oni nočejo, se vse prepreči. In vendar je znano, da je v zbornici od vsenemske strani padel veleizdajski klic, da bodo morali pruski bajoneti priti na Češko mir delat. Znano je, da so Vsenemci hoteli v drž. zbornici strgati in poteptati vzvišeno osebo nadvojvode-prestolonaslednika, da bi ob ugodnem trenutku mogli tudi — izven parlamenta udariti po cesarski hiši. Znano je, da je protestanska agitacija samo plašč za prusko agitacijo.

In vendar se pri nas vlada s posebnim spoštovanjem ozira vedno na to stranko, ker se te stranke najbolj boji. Glejte Češko in našo mejo proti nemškemu cesarstvu! Ako bi prišlo do vojske z Nemčijo, mogli bi pruski regimenti prodreti skoro brez odpora do Dunaja. Vsi prehodi čez severočeška pogorja so po meji tako razdeljeni, da veliko lažje prodrejo Nemci v Avstrijo, kakor pa Avstrijci v Prusijo. Nemčija ima na avstrijski meji velikanske množice vojaštva, ki lahko vsak dan poizkusijo pruske ekspedicije na Dunaj? Nemški pastori delajo pot, nemški korporali čakajo, da jim slede . . .

Slabost avstrijske vlade proti vsenemškemu gibanju je najžalostnejše znamenje, da zmaguje v Avstriji protiaustrijski element.

In tretji element, ki zmagoslavno prodira, je madjarstvo. Kako zatirajo uboge Slovake, o tem smo že večkrat pisali. A danes se moramo še posebno ozreti na prežalostni propad hrvaške opozicije na Hrvaškem. Odkritosrčno povemo, da smo se v Hrvatih varali. Nekaj časa smo upali, da bo opozicija vpričo tolikim krivicam, ki jih trpi Hrvaška od madjaronske vlade, vendar pridobila nekaj mandatov. Ko smo videli, da je narodno gibanje med Hrvati brez konkretnih oblik, le nekako čustveno in dobrovoljsko, smo si mislili, da bodo ohranili vsaj to posestno stanje, katero so imeli doslej. A zdaj je prišel popoln poraz hrvaške opozicije. Kje so hrvaški rodoljubi, ki pevajo tako mile pesmi, in govore tako navdušene napitnice, kje vendar so, kadar se gre za resen političen boj v obrambo narodnosti in ljudskega blagostanja? Poraz na celi črti! Vladno nasilje je bilo res ogromno. Pritisk na volivce je bil tolik, da se o svobodni volitvi niti govoriti ne da. A vendar smo pričakovali, da ima hrvaški narod vsled prehudega, nenaravnega pritiska toliko energije, da se bo mogel vzdigniti in upreti proti madjarstvu.

Krvice, ki jih trpi hrvaški narod vsled madjarstva, so tolike, da bi moral samo spomin nanje razburiti dobrohotno hrvaško kri in ji vliti nekaj one hrabrosti, katero je kazal kraljevič Marko . . . Ali hrabrost in junaštvo biva samo še v pesmih?

Tako tlači zdaj na južne Slovence trojna mōra, trojno nasilje triumfira: vsenemško, vseitalijansko in vseadjaronsko.

Kaj moremo storiti proti temu? Edino, kar nam preostaja, je organizacija ljudstva. Na »inteligenco« se ne moremo zanašati, saj jo poznamo. Hrvatje imajo vseučilišče, imajo akademijo, imajo galerije, imajo srednje šole, in kaj jim to pomaga za politični boj? Bolj so tlačeni, bolj so ponižani, kakor mi ubogi Slovenci, ki nimamo nič drugega, kakor kmete, delavce in kape-lane. A ti naši ljudje se drže krepko in imajo zavednost in moštvo. To nas drži, in edino le v organizaciji priprostega naroda je naša rešitev. Jedro ljudstva moramo ohraniti krepko in zdravo, poučevati ga moramo, družiti v gospodarskih in političnih društvih, in neprestano poučevati. Potem lahko gre čez nas burja tujih navalov. Odbila nam bo veje, ki štrle visoko v zrak, a deblo naroda bo ostalo in poganjalo vedno nove, sveže mladike.

Državni zbor.

Dunaj, 15. nov. 1901.

Cesarjev opomin.

Stvari se v parlamentu vedno bolj zapletajo. Pri jelu so vsi pridni, a pri delu si bašejo pipe, gledajo na vreme in se obežajo na toporišča, kakor tlačani. Čas hiti, a delo stoji v zbornici, kakor v odsekih. V zbornici mlatijo po šest ur prazno slamo raznih »nujnih predlogov«, v odsekih volijo pod-

odseke, da »temeljito« proučujejo razna vprašanja.

Že junija meseca je bilo v zbornici na dnevnem redu poročilo o kmečkih zadrugah, pa preden pride v razgovor, utegne že zastareti. Vlada ne more vsak teden zidati novih železnic in kanalov, za katere se pulijo vse stranke, državni proračun pa naj vlada sama reši. In vendar je državni proračun najvažnejše pravo parlamenta.

V teh razmerah so vladarjeve besede, ki jih je včeraj govoril prvemu podpredsedniku poslanske zbornice, resen opomin na vse stranke in na vsacega poslanca posebe.

Opetovano smo naglašali, da je poslovniki red za sedanje razmere v zbornici pomanjkljiv. Toda ta zbornica si ne bode sama dajala zakona, ki bi omejil povodenj praznih govorov, zavezal jezike jezičnim in zbadljivim poslaneem ter odpravil razne razvade in zlorabe. Res, da je poslovniki red v tesni zvezi z ustavo, toda vlada bi bila ustavi dala le trdnješo zaslombo, ko bi bila pred zadnjimi volitvami oktroirala primeren poslovniki red. Angleški parlament je najstarejši in drugim vzgled, pa ima ostrejšo določbo proti frivolnim zlorabam poslanske prostosti.

Vladar je konečno dostavil v napominanem pogovoru:

»Gospodje poslanci naj sami skušajo izboljšati parlamentarne razmere. Jaz s o-dim, da je treba več potrpežljivosti, ki bi omogočila red parlamentarnih razmer.«

Nemške zahteve.

Vse kaže, da resni in odkriti govori čeških poslancev dr. Kramařa, dr. Začka in dr. Herolda niso zmordili nemških nacionalcev, ki vedno z večjo silo rinejo v ospredje svoje vsenemske zahteve. Takoj začetkom zasedanja so načelniki levičarskih klubov sklenili, da hočejo z vsemi močmi pospešiti pravočasno rešitev proračuna. Toda skleniti in storiti, to je dvoje. Ker je vlada za češko tehniko v Brnu imenovala nekaj profesorjev, popokale so takoj vse niti nemške potrpežljivosti.

In ko so češki zastopniki v budgetnem odseku predlagali glavno razpravo o proračunu, bili so Nemci, ki so glasovali za ta predlog proti svojemu prvotnemu sklepu, da hočejo pospešiti proračun. S tem so iznova dokazali svojo nestrpnost. Ker češki poslanci ponavljajo staro svojo zahtevo, naj bi se v Brnu ustanovilo češko-nemško vseučilišče, takoj je po konci ves nemškonacionalni tabor proti vladi. Večina nemških strank je pripravljena glasovati proti dispozicijskemu zakladu, torej vladi izreči nezaupanje, ako izpolni le eno čeških zahtev. Ako se morajo že češki poslanci boriti s tolikimi težavami, je pač jasno, kako neugodne so politične razmere za jugoslovanske poslance. Saj se je baje te dni eden najuglednejših nemških poslancev izjavil: Dajmo vseučilišče Lahom in Sloven-cem v Trstu, da eden drugega uničijo, potem imamo mir pred njimi. Take so razmere; vsa potrpežljivost slovanskih poslancev le množi in pospešuje nestrpnost in oholost nemških radikalcev.

Nemci mej sabo.

Ponosno in samozavestno je nemška vzajemnost stopila na javni oder ter s svojim ponemčevalnim programom vzbudila pomilovanje. Najglasneje se je tej oholi dami smejal Schönerer s svojimi tovariši, češ, da je domača kura s pavovim perjem. Dve leti je Schönerer prenašal, da je nemška vzajemnost životarila brez njega. Ta teden pa je bil »špasov« sit ter je našopirjeni dami podstavil nogo, da je pred njim pala na — nos. Češka tehnika je dala Vsenemcem povod, da raztrgajo nemško vzajemnost. Povabili so posamezne poslance iz nemške ljudske in napredne stranke, da pomnože svoj tabor. Nemška ljudska stranka se je odzvala skoraj polnoštevilno, saj je večina istega duha.

Tudi mnogi nemški naprednjaki so pozabili vse, kar so mej volitvami proti njim počenjali vsenemški bratje. Prišli so se klanjat klobuku, ki ga je razobesil vsenemški vojvoda. Krščanski socialci so ob plotu, a ustavoverno veleposestvo ima še preveč ponosa, da bi šlo v past. Tako je Schönerer

dobil vaje v roke, in kdor hoče na njegov voz, mora iti na nabor, da je potrjen, ali pa peš capljati za vozom. Tako mora »N. Fr. Pr.« danes razmišljati: Die Geister, die ich rief . . . Radovedni smo, koliko gostov dobi Schönerer za svoj omnibus in kdaj ga zvrne.

Kongregacije.

Včeraj torej se je vršilo prvo dejanje najnovejše parlamentarne komedije. Stvar pa je že precej zastarela, ker vse dejanje je posneto po raznih pamfletih, ki so jih nemški »učeni pisatelji« zveržili proti katol. cerkvi in samostanom. Naučni minister je že dne 22. oktobra na interpelacijo dr. Grossa pojasnil vso »nevarnost«, ki baje preti s Francoskega. Naselilo se je v Avstriji le nekaj francoskih karmeličank brez vsake državne podpore. Toda s tem odgovorom kulturo-nositelji niso bili zadovoljni. Posl. dr. Erler je v imenu nemške ljudske stranke in dr. Eisenkolb v imenu vsenemske zveze nujno predlagal, da se zastražijo s kordoni vse meje. Čudno bi bilo, ko bi se ne oglasili tudi socialni demokratje. In gospod Klofač mora seveda biti četrti v zvezi. Vsi ti so se dogovorili, da hočejo vzajemno »preganjati noč in temo v Avstriji ter klerikalce nositi na grmado«.

Prvi je nastopil dr. Erler, poslanec tirolskega stolnega mesta, ki vidi na vseh koncih in krajih tuje prikazni, katere strašijo po deželi. Ves njegov govor je bila zbirka raznih starih fraz iz nemškega kulturnega boja. »Klerikalni zmaj predrzno vzdiga svojo glavo.« To bodi vzvišeno! Od vzvišenega do smešnega je le en korak.

Za njim je dr. Eisenkolb kot protestanski pastor čital iz raznih knjig in časnikov svoje predavanje o protestantizmu in Votanu, »der Eisen wachsen liess«. Mej tem govorom je poslanec Stein napravil mnogo hrupa proti predsedniku dr. Začku. Konečno sta si odpustila . . .

V torek se razprava nadaljuje. Oglašanih je do 50 govornikov. Najprvo govori predlagatelj Schuhmeier in Klofač, na to pro: dr. Gros, Černy in dr. Tavčar, contra: dr. Hruban, grof Komarowski in dr. pl. Fuchs. Za generalnega govornika contra je določen baron Morsey.

Davčni odsek

je v zadnji seji razpravljaj o novem davku na vožne listke. Poslanec Steinwender je zagovarjal ta vladni predlog, da dobi vlada novih virov v pokritje raznih potrebščin. Če hočemo, da se bo vendar že odpravila mitnina na državnih cestah, moramo vladi dovoliti drug vir dohodkov. V primeri s tarifi na avstrijskih železnicah, ki so dokaj nižji od inozemskih, je nameravani davek opravičen.

Dr. Dyk je izjavil v imenu mladočeskega kluba, da iz gospodarskih in iz političkih ozirav ne dovolijo sedanjih vladi, ki sicer prikriti, pa vendar najhujše deluje v smislu nemških strank proti Slovanom, nikakega novega davka.

Poslanec Völkl je v imenu nemške ljudske stranke izjavil: Dokler ne bo budget dovršen, ne dovolijo nikakor v to, da se o tem davku nadalje razpravlja.

Poslanec dr. Byk je sprožil misel, naj bi se vpeljal četrti razred.

Poslanec Povše je najprvo povdarjal, da že iz razloga, ker bo ta novi davek enakomerno zadel prebivalstvo v raznih deželah, ne more se ogreti za vladni predlog. Osobito pa kot poslanec iz pokrajini, skozi katere vodi južna železnica, sloveča po dragih voznih ceeah, ne bi mogel glasovati za predlagani davek. To svojo trditev pa hoče utemeljiti s številkami, ki jasno govore za njegovo trditev in glasovanje. Na državni železnici velja vozni listek n. pr. od Ljubljane do Dunaja 6 gld. 90 kr., na južni železnici pa treba plačati 12 gld. 86 kr.

Na boljšem je oni, ki se poslužuje drugega razreda na južni železnici, ker plača le 50 odstotkov več od tretjega razreda, ko velja na državnih železnicah drugi razred 100 odstotkov več od tretjega razreda. Iz tega sledi, da bi novi davek zelo zadel, gotovo neprimerno hujše ravnejše sloje, kakor pa one, ki se poslužujejo drugega in prvega razreda.

To pokažejo tudi sledeče številke: Oni, ki se bo vozil n. pr. od Ljubljane do Du-

naja v drugem razredu, plačal bo 3 K 8 h davka, oni pa iz tretjega razreda le 4 K 63 h.

Istotako bo plačal novega davka, ki se bo vozil iz Ljubljane do Dunaja po državnih progah, primeroma dokaj manj od onega, ki se mora posluževati južne železnice. Prvi bo plačal le 1 K 65 h, drugi (po južni železnici) pa 3 K 8 h.

Ker tedaj novi davek tako krivično zadene naše ljudstvo, jasno je, da je za nas ta davek nesprejemljiv; prehudo bi nas nižje sloje zadel. Na podražavljenje te železnice pa ne moremo upati. Ko je pokojni minister grof Wurmbrand hotel akcijo podražavljenja južne železnice izpeljati, padli so mu v roke najmočnejši krogi in preprečili za naše dežele toliko važno podražavljenje. Konečno je poslanec Povše z vso odločnostjo ugovarjal vpeljavi četrtega razreda. V Ameriki imajo le en razred; četrti razred bi bil pač le poniževalec za ljudstvo, kateremu naj ostane tretji razred prihranjen. Vsaj ravno ta razred, navadno prenapolnjen, gotovo železnicam več donaja, kakor pa drugi ali celo prvi razred. Še se spominja nekdanjih voz četrtega razreda, ki so bili v pravo sramoto in nevredno poniževanje ubogega ljudstva.

Govornik in njegovi somišljeniki obžalujejo, da vlada zahteva ta novi davek pod pretvezo, da brez tega ne more dovoliti v to, da se stabilizujejo pomožni uradniki (diurnisti). Ker je tem absolutno treba dati njih pravico, predlaga govornik, da se eventualno novi davek vpelje za vožne listke prvega in drugega razreda, morda celo progresivno za prvi razred, tretji razred naj se pusti neobdačen.

Dohodki iz davka na prvi in drugi razred pa naj se porabijo v pokritje potrebščin za uravnavo plač pomožnih uradnikov.

Ker ni bilo soglasja, izvolil se je pododsek, v katerem je tudi poslanec Povše. Pododsek skušal bo najti pravično podlago za obdačenje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. novembra.

Večina proti dispozicijskemu zakladu zagotovljena.

Vroč boj je mej parlamentarnimi strankami v zadevi dispozicijskega zaklada, od katerega odobritve je kolikor toliko odvisno zaupanje parlamenta do vlade, čeravno bo morda pl. Koerber izjavil, da v tem ne vidi nikakega zaupanja. Stvar je sedaj taka, da bodo izmed nemških strank glasovali za dispozicijski zaklad samo liberalni veleposestniki in v ugodnem slučaju tudi kršč. socialci, kat. ljudska stranka je pa tudi sklenila proti zakladu. Ker bodo proti tej vladni zaupnici glasovali tudi Jugoslovani, konservativni veleposestniki in celo nemška ljudska stranka, česar pa podpredsednik Kaiser ni omenil v avdijenci pri cesarju, ko je zagotavljal, da je njegova stranka vsa vneta za delavnost zbornice, je večina v budgetnem odseku proti dispozicijskemu zakladu zagotovljena. Glasovalo bo proti 31, za pa le 17 poslancev v budgetnem odseku.

Vladna nevtralnost v verskih in narodnostnih vprašanjih.

Zastopniki avstrijske vlade pri vsaki priliki zagotavljajo, da se nahaja vlada na povsem nevtralnih tleh. Ta njena nevtralnost se je pa opetovano pokazala v zelo čudni luči. Nevtralnost Koerberjeve vlade v narodnostnem vprašanju jasno osvetljuje sedanja vseučiliška afera. Za dolgoletne povsem opravičene zahteve Jugoslovanov vlada nima nikdar poslušnih ušes, mnogom manjšemu italijanskemu narodu, ki ima v narodnostnem vprašanju vsega v izobilju, pa je takoj obljubila italijansko univerzo v Trstu. Popolno enaka je vladna nevtralnost v verskem vprašanju. Res je sicer, da vlada proti proćodrimskemu gibanju ne more poslati v boj državne policije, nekaj pa bi lahko storila: opustila bi lahko svojo več kot dobrohotno nevtralnost. Gotovo ni namreč potrebno, da so drž. uradniki na Tirolskem, Gorenjeavstrijskem, Solnograškem in Koroškem najbolj zagrizeni agitatorji za vsenemško stvar. Duhovniki in katoliški lajki se trudijo, da vcepijo prebivalstvu patriotsko-avstrijski in verski čut, potem pa pride recimo kak poštni uradnik in kot vsenemški

agitator hujaka proti cerkvi in državi. S tako vladno nevtralnostjo pač ne more biti zadovoljna nobena prava ljudska stranka in ravno sedaj povodom razprave o kongregacijah in potem o vseučilišču za Jugoslovane bo ugodna prilika, da vlada pojasni, kaka bo v bodoče njena nevtralnost.

Avstro-Ogerska in Turčija.

Mej našo monarhijo in turškim cesarstvom se sicer v zadnjem času ni vnel tako oster razpor, kakor sedaj poravnana francosko-turška afera, vendar pa se je v našem slučaju nabralo precej goriva, da je že jelo resno tleti pod pepelom. Poslanik baron Calice je imel dovolj posla pri sultanovi vladi, da je izposloval za našo monarhijo vse potrebno in odstranil nadaljno nevarnost. Poskušal je svoj namen najprej s posamičnimi reklamacijami, ki pa niso imele zaželenega vpeha. Dne 3. oktobra pa je ob enem ponovil vse zahteve avstrijske vlade in energično zahteval takojšnje povoljne rešitve. Ta korak je imel zaželeni vpeh. Sultanova vlada je ugodila naslednjim zahtevam: Kaznovala je tri udeležence pri napadu na gerenta avstro-ogerskega konzulata v Prizrendu; odpuščen je iz službe general Mehmed-paša, ki je razžalil dragomana konzulata v Ueskübu; turška vlada je dalje plačala znatno odškodnino Davidoviću, ki so ga ujeli albanški roparji, vojaštvo pa zasleduje roparje, ki bodo neki obdruženi kaznovani. Sultanova vlada je dala zagotovilo za zgradbo dveh katoliških cerkva v Albaniji in avstrijske šole v Ueskübu, in se tudi zavezala, da brez dovoljenja naše vlade ne da koncesij za monopol z žveplenkami. Konečno je zagotovljeno izplačilo še več manjših in večjih odškodnin za poškodbe v zadnjih nemirih. Sostavilo se je tudi posebno razsodišče za razsojevanje nekaterih še nerešenih vprašanj. Vlada v Carigradu je s temi priznanji res marsikaj obljubila, a če bo vse obljube tudi izpolnila, je pa seveda drugo vprašanje. Obljubiti in dati je sultanu preveč.

Zavod sv. Jeronima pred sodiščem.

Danes se vrši v Rimu zanimiva mejnarodna pravda, ki bo dognala, moreta li dekret avstrijskega cesarja ter papeževo pismo imeti v Italiji kak juridiški efekt. Gre se namreč za sledeče: Grof Coronini-Cronberg, avstrijski poslanski svetnik pri Vatikanu, je tožil nekega dolžnika sv. Jeronimskega zavoda. Dolžnik pa noče plačati zahtevane svote ter izjavlja, da je stališče grofa Coroninija kot administratorja zavoda sv. Jeronima nezakonito, ker sta ga pozvala na to mesto avstrijski cesar in papež, ne pa italijanski kralj. Vzglad tega dolžnika pa posnemajo sedaj še drugi najemniki hiš in stanovanj imenovanega zavoda in istotako nočejo plačati stanarine. Pri zanimivi današnji pravdi nastopajo kot zagovorniki najodličnejši italijanski odvetniki, mej temi zborniški predsednik Villa, bivši pravosodni in poznejši naučni minister Gianturco ter bivši zborniški predsednik Gallo. Ti trije pravniki bodo zagovarjali tožence Italijane, grofa Coroninija oziroma zavod sv. Jeronima bota pa zastopala odvetnika vatikanska grofa Santucci in Marucchi. Vse je radovedno, kdo bo izšel iz te pravde kot zmagovavec. Italijani ter znani psevd-Dalmatinci bodo seveda napeli vse sile, da zmaga njih krivična stvar.

Italijanski parlament

se snide 27. t. m. Na dnevnem redu prve seje so vladne izjave. Vlada bo mej drugim zahtevala, da se s 1. dec. prične razprava o finančnem ekspezuju in da pridejo interpellacije v zadevi zunanje politike na vrsto šele prvi ponedeljek v decembru. Zunanja politika bo imela torej prednost pred drugimi zadevami. Zanardelli in Prinetti bota pri tej priliki oddala izjavi glede stališča Italije v orijentu in pa o italijansko-avstrijski pogodbi glede zavoda sv. Jeronima. Zunanji minister bo zahteval zaupnice glede zunanje politike in ker ni dvoma, da opozicija v zadnjem hipu odloži sovražno orožje, je vladi popolna zmaga zagotovljena. V krečanski zadevi je oddala italijanska vlada za princa Jurija zelo nepovoljno izjavo. Izjavila se je namreč proti zedinjenju Krete z Grško. V parlamentu pride tudi ta zadeva v razgovor.

Razprava proti poljskim dijakom na Poznanjskem

se je pred sodiščem tako završila, kakor se je splošno pričakovalo. Obsojeni so radi tajnega kovarstva vsi obtoženi dijaki ter kaznovani z zaporom od 2 tednov do 4 mesecev. Razsodba se utemeljuje mej drugim tako-le: Sodišče je dognalo, da je končni cilj zveze poljske mladeži v inozemlju in one v Nemčiji edino ta, da se osvobodi Poljska oziroma da se zopet ustanovi nekdanja poljska država. S temi zvezami je zakrivilo dijaštvo upor proti državnemu obstoju in pečati bi se moralo z njim državno sodišče. Toda sodišče se je milostno (!) oziralo na okolnost, da dijaštvo še ni spoznalo končnega namena »tajnih« zvez, ter je menilo le, da se s tem pospešuje in utrjuje samo narodnostni čut. Zato se je »milost« sodilo. Društva ne smejo biti tajna, vsa morajo javno delovati in vladi predložiti pravila in naznanila. — S tem je pa tudi povedano, da je bilo dijaštvo obsojeno samo radi tajnosti njegovih narodnih društev, ki bi jih sicer vlada ne bila dovolila, čepravno je bil njih prvi in zadnji cilj samo gojenje poljščine.

Ločitev hesenskega velikega vojvode.

Pred nekaj dnevi smo sporočili, da se hesenski veliki vojvoda v kratkem loči od svoje soproge velike vojvodinje Viktorije, ki je hči umrlega vojvode Alfreda koburskega in neke ruske velike kneginje. Ločitev je dovolil menda že cesar Viljem in jo zagovarja vse oficijelno nemško časopisje. Kot vzrok se navaja dejstvo, da veliki vojvoda ne more gojiti nikake nade, da bi dobil kakega potomca. Ločena sta bila ta dva že pred leti za dalj časa in tedaj je bivala Viktorija v Italiji. Sedaj biva pri svoji sestri v Coburgu. Pravi vzrok ločitve bo pa tical bržkone kje drugje; vsaj tako se razvidi iz precej nejasnih poročil nemških listov.

Francoski poslanik Constans

v kratkem odstopi. Mož se je sicer sedaj po poravnanih sporu mej Francijo in Turčijo podal na svoje mesto v Carigrad, toda svoje posle namerava izvrševati le kratko dobo. Pravijo, da mu poslaniške službe ni ogrevala zadnja zanj zelo neljuba afera, pač pa se mu je zopet vzbudila želja po poslanski službi. Pri prihodnjih volitvah hoče mož nastopiti kot kandidat za poslansko zbornico in se zopet posvetiti političnemu življenju.

Krüger ne mara miru.

Zadnje poročilo o Krügerjevih mirovnih pogojih se je kmalu izkazalo kot neistinito. »Frankfurter Zeitung« namreč javlja iz Amsterdama: Wolmarans izjavlja, da so vsa poročila angleških listov v zadevi Krügerjevih mirovnih pogojev neosnovana. On sam ni izdelal nikakega načrta. Pri razgovoru, ki se je nedavno vršil v Krügerjevi vili, se niti ni govorilo o mirovnih pogajanjih. Sploh se v tej zadevi ni prav ničesar ukrenilo. Dokler vztraja angleška vlada na stališču, kakoršno sta označila v svojih zadnjih govorih Chamberlain in Salisbury, ni misliti na mir. Mir bi bil mogoč le tedaj, ako se republikama zagotovi popolna neodvisnost. Najmanj se pa more govoriti od odstopu Witwatersanda in zlatega polja, kakor trdi »Daily Mail«. — Poznavateljem razmer se je takoj izpočetka zdelo izredno neverjetno, da bi Buri hoteli odstopiti Angležem prvi vir dohodkov. Morda je pa »Daily Mail« hotel izzvati od angleških državnikov mirovne pogoje, pod katerimi bi Anglija hotela skleniti mir.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

Sinoči se je igral prvikrat v sezoni od Govekarja dramatizovani »Deseti brat«. Če primerjamo to uprizoritev s prvo te narodne igre, lahko z zadovoljstvom konstatujemo, da je vsa ustrojba mnogo izboljšana. Posebno 4. dejanje, ki je bilo tolikanj mučno, je sedaj uprizorjeno tako, da dovrti Krjavljaja velike tragike ne motijo. Zdelo se nam je pa, da je bil sinoči premajhen animo na odru. Morda je vzroka iskati v premnogo praznih prostorih, kar gotovo vpliva na igravce, da jim nadostaja ognja. Brez dvojbe bi k taki igri lahko prispelo toliko občinstva, da bi bila hiša razprodana. Tipov kot so Krjavelj, deseti brat in stric Dolef, se človek nikdar ne more naveličati.

Izklesani so iz našega naroda, in v njih je ustvaril Jurčič cele kose pristno-narod-

nega življenja in modrovanja kot so modrovali nekdašnji očanci, ki svet jih še ni okužil in pomehkužil. In prav te vloge so bile v rokah spretnih umetnikov, katere je seveda nadkrilil Krjavelj. Zato je bil gosp. Verovšek tudi veselo pozdravljen, ko je stopil v izpolnjeni maski Krjavljaja na oder. G. Dobrowolny bi bil v ulogi desetega brata, ki je sicer težka, a neizmerno hvaležna, naravnost velik, ko bi bilo mogoče čisto odpraviti češki povdarek, barvo vokalov ter igrati v pristni našinščini. Dobro je igral g. Deyl Kvasa — uloga, ki se mu res poda, kot g. Rückovi — Marice. Hvaliti pa moramo vso Obrščakovo gostilno, kot tudi g. Lovšina v ulogi Marijana. — Pripomnimo pa, da je bilo par stvari vtihotapljenih, katerih se samo tako-le dotaknemo, zanašajoč se na dotične igravce, da ne bo potreba strožje govoriti. F. S. F.

Dopisi.

Iz Idrije, 11. nov. Zadnja »Jednakopravnost« zahteva, naj se posl. Ferjančič potegne, da se »pobalin« Sl. Šinkovec odpusti iz službe, ker je ob volitvah agitiral na Vojskem in v Idriji za katoliške kandidate. Joj! Liberalna svoboda! Toda koliko je pa tudi resnice na agitaciji Fl. Šinkovec imel je dopust in šel na Vojsko ne agitirat, ampak obiskat župnika, ker je z njim v sorodu. V krčmi na Vojskem je ta »pobalin« le zato bil, da je videl, kako sta se dva inteligentna idrijska moža obnašala pobalinsko.

Ce je posl. Ferjančič v resnici pripravljen nastopiti proti krivični agitaciji, mu lahko s pričami podprtega nekaj drugega povemo. Na Kočevju so liberalci pustili pet kron za onega, ki bi hotel voliti Božica. Na Vojskem je ponujal liberalci 10 K Blažu Tušarju, da bi volil Božica. Neži Kavčič bi bil rad dal 10 K za možovo glasovnico. Ferjančič naj zastavi vse svoje moči, da v prodajalnici Tinčetovi in Fanini ne bodo kolportirali z »Rodoljubi« in »Jednakopravnostjo«.

Ce bomo videli, da ima poslanec Ferjančič res kaj smisla za pravico in resnico, ga bomo še za mnogo prosili.

Idrijska okolica ima tako vse polno potrebe. Svet bi se čudil, če bi vse vedel, kakšne vnebovpijoče krivice se gode drvarjem. Drvar mora delati za 1 krono 20 vinarjev na dan od zgodnjega jutra do poznega večera v najhujšem naporu v vodi v strašnih propadih. Drvar Štefan Tröha je delal 40 let, moral bi dobiti pokojnino, a logar Šulin je odgovoril, da ima dve kravi in lahko živi brez docela po pravici zaslužene penzije. Logar Hrast ima tako moč, da je pustil drvarja Andreja Kobal dva meseca brez dela.

Na Vojsko je prišel poštenjak iz Vipave kupovat krave, a ker ni hotel poslušati liberalne Hrastove modrosti, ga je ta s svojo oboroženo roko vdaril. Mož je hotel tožiti, a drug liberalci mu pravi: »Nikar ne tožite, boste gotovo izgubili. Zakaj ste rekli, da so njegove liberalne besede neumne?« Tako liberalci v Idriji in okolici izobrazujejo ljudstvo in uče resnice.

Iz Novega mesta, 9. nov. (Preosnovitev kapitelske cerkve.) Slovesen je bil dan 27. okt., imeniten in spomina vreden za mesto in župnijo. Ker vsaj prezbiterij, toraj poglavitni del glavne cerkve našega mesta, je prekrasno prenovljen. Če smo prej z zavistjo gledali drugih mest lepe cerkve, pridi, dragi, sem v Novo mesto in kmalu boš nam vsaj malo nevoščljiv ti. Vstopi z menoj in brzo idiva do stopnjice, ki ločijo ladijo in prezbiterij, tu postoj in poslušaj, da ti razkažem vso lepoto.

Poglej najprej strop! Iz snopičev rudečastih pozlačenih reber kar rasto simbolične rastline: palma, žitni klas, vrtnica, trnje, osat i. dr. v živih, prijetnih barvah na svetlo rumenkastem dnu. Nič ne kriči, a vidno je, ker delano natančno in določno uprav v barvah, ki se gotiko prilagajo. Ob križališčih pa zopet vidiš gotsko stilizovane rastlinske okraske, ki so krog središča lepo enakomerno razvrščeni. Vse to je prav na lahno tam pa tam pozlačeno, kar silno povzdigne celo slikarstvo. G. Koželj je od zadnje take slikarije, ki jo je izvršil v Št. Rupertu, napredoval, študiral je gotiko in jo tu zadel izvrstno. A primešal je tudi malo secesije, kar pa čisto nič ne kazi. Presvetli g. knez

in škof izrekel se je prav pohvalno o delu, isto tako drugi poznavalci umetnosti.

Na vrhu stranskih sten vidiš v šesterih medaljonih jagnje, pelikana in simbole štirih evangelistov. Stene same, svitile olivnozeleno barve, posnemajo iz rezanega kamna zidane stene. Malo pod okni vleče se krog in krog bordura, pod to pa je stena nekoliko bolj temna. Bordura na štirih stenah onostran obhajilne mize krog altarja je popolnoma drugačna, je namreč vrhni rob zavesa, ki je izpeljana v precij živih barvah, ki se pa med seboj vjemajo dobro. Nekateri so dejali, da ima ta preproga nekaj orientalskega značaja na sebi. Dolbina, staro sedile, na listni strani je delala dokaj preglavic, a porabila se je v to, da tam stoji lep nov lesen križ v spomin začete novega stoletja. Na ozkem prostoru, ki je ostal med lokom dolbine in robom preproge bereš: Jesus Christus Deus homo vincit, regnat, imperat 1900 do 1901. (Jezus Kristus, Bog človek zmaga, kraljuje, vlada). Na tem svitlem ozadju se kaj lepo vidi nastavek velikega altarja. Kaže se ti v naravni leseni barvi z bogatim pozlačenjem raznega gotskega okrasja. Altar je bil prej neukusno temno marmoriran, in silno težak, prenovil ga je g. Eberl iz Ljubljane; kaj dobro je zadel leseno barvo hrastovo in stavba je sedaj lahna. Seveda se sedaj starodavna slika sv. Nikolaja, slika znamenitega slikarja Tintoretta, vidi dokaj lepše ko preje. Tudi sohi sv. Petra in Pavla ste bolj vidni. Dovolj dobro ju je polihromoval domači podobar gosp. Kušlan, ki je prevzel in izvršil pozlatarsko delo. Le malo skoraj preveč se svetite. Na tem temnejšem dnu pa se kaj izrazovito vzdiguje veličastni tabernakelj iz snežnobelega kararskega marmora, delo g. Feliksa Tomana iz Ljubljane. Ni se mu še z lepa kako delo tako dobro posrečilo kot to, vse je izpeljano silno fino, zlasti kerubina sta jako lepa. Delo je mojstru v čast. In sedaj pogledaj to pozlačena vratica, jako vestno in natančno delo g. Kregarja, a kras vsega je, email-podoba presv. Srca Jezusovega z razpetimi rokami, narejena po načinu beuronske šole. Email podoba je največja te vrste, kar jih je do sedaj izdelala neka sloveča dunajska tvrdka. Tudi gotski križ nad tabernakljom in svečnike poleg baldahina je napravil ukusno g. Kregar. Iz kamna je tudi menza altarjev in stopnjice.

Stare klopi, koder gospodje kanoniki opravljajo svoje dnevne duhovne molitve, so bile jako zapuščene. Narejene leta 1766 so že silno sprhele, a dragocene so bile radi vdelenih podob apostolov v barok-slogu in drugih okraskov. Temeljito prenovil jih je mizarški mojster Peršina iz Ločnje; kaj lepe so sedaj.

Križev pot z gotskimi okviri visi sedaj ves v prezbiteriju; leseno hrastovo barvo so dobili okviri in pozlačeni so. Nov je tudi kresni kamen z nastavkom, prvo delo gosp. Tomana, drugo domačina gospoda Cibra. Lepo lično delo, v slogu izpeljano, a zdi se malo premajhno, ker je stara ograja premočna, pomagati se pa da s podstavkom. Krivda zaradi tega pa nikakor ne zadene mojstrov, ampak nekoga, ki je načrt popravil in ni poznal mer našega prezbiterija. Če pogledaš še lanj ustavljena krasna okna, letos narejene zlate lestence in svetilko ter novi kameniti portal z lepim mozaikom, spoznaš, da je napisana gola resnica v kronografiku v kotu nad klopmi: „Inevnte saeCvLo hanC aeDem fvnDitvs restavranDam praepositivs dr. Seb. ELbert Cvravit“, t. j.: „V začetku tega stoletja dal je to stavbo temeljito popraviti prošt dr. Seb. Elbert.“

Ali ni to res temeljito popravljeno? Mil. g. prošt se je z vso silo zavzel za to, da dobi naša cerkev vsaj čedno notranjost, a dobila je elegantno, prijetno, umetniško izvršeno notranjost.

Da ladija preveč ne vpije v svoji preprostosti, izginili so neukusni koli s svetilkami. Nadomeščajo jih čedne svetilke na zidu. Prebarvana so vsa vrata in njih podboji, kakor tudi omara za orglje. Lizene med altarji so pa pretegnjene z roza-rudečo barvo.

Taka je naša cerkev sedaj. Pridi, kdorkoli si, tujec ali domačin, in pogledaj in dejal boš: Lepo je in vse v celoti izpeljano.

Iz Aleksandrije se nam piše: Napad na frančiškane v Jeruzalemu. 4. nov. so frančiški bratje pometali baziliko b. groba in prišli do stopnic, ki peljejo na Kalvarijo, katere spadajo frančiškanom, so jih brez vsakega povoda napadli razkolni Grki. Nastal je hud boj, posameznosti se še zdaj tu ne vedo, v katerem jih je bilo mnogo bolj ali manj ranjenih. br. cerkvenik celo smrtno; govori se, da 16 frančiškanov, 5 Grkov, poveljnik žandarmerije in eden služabnik francoskega konzulata. S terase zraven stoječega grškega samostana se je vsul dež kamenja na frančiškane.

Jeruzalemski patrijarh msgr. Pavi, ki se je prošli teden povrnil iz Rima in biva zdaj pri nas, je zvedel včeraj brzoglavno poročilo, da je nenadoma od mrtvouda zadet umrl njegov pomožni škof v Jeruzalemu monsr. Paskalj Apodja.

Nemški princ Adalbert je prišel v ponedeljek iz Carigrada v Jeruzalem s parnikom Charlotte, na katerem je 20 kanonov in 514 spremljevalcev.

Tedenski koledar.

Nedelja, 17. nov. 25. pobink., Gregor šk.; evang.: Prihka o gorčičnem zrnu. Mat. 13. — Ponedeljek, 18. nov.: Posvečevanje bazilike sv. Petra in Pavla. — Torek, 19. nov. Elizabeta kraljica. — Sreda, 20. nov.: Feliks Val. spozn. — Četrtek, 21. nov.: Darovanje M. D. — Petek, 22. nov.: Cecilija d. m. — Sobota, 23. nov.: Klemen p. m., Felicita m. — Solnce izide 20. nov. ob 7. uri 13 min., zaide pa ob 4. uri 19 min. — Lunin spremen: Prvi krajec 19. novembra ob 9. uri 21 min. dopoldne. — Musica sacra v nedeljo 17. novembra: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Cecilijino mašo zložil dr. Janez Benz, graduale Anton Foerster, ofertorij dr. Francisek Witt. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Mašo Cunibert v D moll zložil P. Rampis, graduale »Liberasti nos« Ant. Foerster, ofertorij »De profundis« zlož. dr. Fr. Witt.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. novembra.

Nemški »šulverein«, znano društvo, ki je ustanovljeno zato, da bi ponemčevalo slovensko dečo, je imel v Ljubljani svojo slavnost, svoj »Chrysanthemenfest«, prirejen od ženske podružnice ljubljanske. Veliko pozornost je vzbudilo, da so se udeležili te slavnosti odlični zastopniki vlade in vojaštva! Navzoč je bil baron Hein, divizijski poveljnik pl. Chavanne, dr. Schaffer, dvorna svetnik grof Schaffgotsch in dr. Račič, podpredsednik dežel. sodišča Pajk, deželni šol. nadzornik Končnik, deželnega sodišča svetnik dr. Schneditz itd. Gospoda! Pri »šulverein« se gre za jako nepotrebno stvar: za propagando nemških ljudskih šol, katerih je v Avstriji sorazmerno s slovanskimi že itak neprimerno preveč. Poleg tega ima »šulverein« odločno tendenco proti slovanstvu. Pri prihodnji prireditvi »Družbe svetega Cirila in Metoda« pričakujemo čisto opravičeno vso to gospodo. Pričakujemo, da bo vsa ta gospoda tudi prišla k prireditvam v korist slovenskim srednjim šolam. In kadar se bo šlo za slovensko vseučilišče, gotovo važnejšo stvar, kakor je kak »šulvereinski« otroški vrtec, pričakujemo, da se bo ta gospoda tudi polnoštevilno zbrala!

Kako »Slov. Narod« samega sebe smeši. »Slov. Narod« piše, da je slovenska duhovščina na Štajerskem vsilila ljudem Žid karja za poslanca. Kako iz trte izvita je ta trditev, naj pojasnuje sledeče. V Konjicah se je vršila 3. jan. 1901, kakor tudi drugod na Štajerskem, volitev poslanca za V. volilno skupino. Zbralo se je k volitvi v Konjicah 44 volilnih mož; med njimi ni bilo niti jednega duhovnika ne. Od teh 44 glasov je dobil g. Žičkar 31 glasov. g. Hribar 4 glase, Visenjak 1 glas in Čobal 8 glasov. Sodite zdaj sami: ali je bilo sploh mogoče, da bi bili duhovniki onim eden in trideseterim volilnim možem vsilili Žičkarja za poslanca, ko niti eden duhovnik z raven ni bil. Ali ne smeši »Slov. Narod« s svojimi neumnimi trditvami samega sebe?

Izpred deželnega sodišča. Vseled odredbe kasacijskega sodišča se je včeraj vr-

šila pred dež. sodiščem v Ljubljani nova obravnava proti d. g. kuratu Mlejniku, katerega se je dolžilo razžaljenja Veličanstva. »Narodu« je bila ta pravda poved za silno upitje. Včeraj je deželno sodišče g. Mlejnika popolnoma oprostilo. »Jurista« v »Narodovem« uradništvu so torej pri vsej zadevi pridobili si le — dolge no-sove.

Za vseučilišče v Ljubljani. Domžalsko »Kršč. delavsko podporno društvo« in »Posojilnica« sta poslali po dr. Iv. Šusteršiču prošnjo za vseučilišče v Ljubljani. — »Kmet. društvo« in »Posojilnica in hranilnica« v Crnem vrhu nad Idrijo sta odposlali prošnji za vseučilišče po g. dr. Šusteršiču. — Meščanski klub v Ljubljani je v včerajšnji seji sklenil peticijo za vseučilišče v Ljubljani. — Delavsko podporno društvo v Trstu je sklenilo odposlati peticijo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. — Občina biogradska v Dalmaciji je poslala tudi peticijo za vseučilišče v Ljubljani in da se naj pripoznajo tudi izpiti na zagrebškem vseučilišču veljavni v Zagrebu.

Javno predavanje. Odbor »Slovenske kršč. soc. zveze« uljudno vabi k javnemu predavanju, ki bo prihodnje sredo ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Katol. Doma«. Predaval bo gosp. dr. Jan Ev. Krek o velikem revolucionarnarju Manziniu. Dvorana bode zakurjena. Vstop prost.

Nova mestna deklinška osemrazrednica in »Laibacher Schulzeitung«. »Slov. Učitelj« piše: S poslopjem za to šolo tudi nemški list »Laib. Schulzeitung« ni povsem zadovoljen. V svoji 10. številki navaja med drugim sledeče nedostatke. Že prostor, na katerem šola stoji, ni popolnoma primeren, telovadnica in dvorišče sta premajhna in tudi hodniki in stopnice so preozke. Za napise, ki so napravljeni na zunanjih stenah, bi bila primernejša notranjost poslopja. Dalje omenja imenovani oni list tudi nekaterih pravopisnih napak pri teh napisih. Tudi govor župana Hribarja ni ugajal izdajateljem tega lista. »Med vsemi govori je govor župana Hribarja vzbudil največjo pozornost, ker se je iz njega kazala le neka gotova baharija združena s primerno porcijo breztaktnosti.« In dalje piše doslovno: »Der Herr Bürgermeister ereiferte sich in seiner Rede längere Zeit hindurch auch gegen die clericale Zeitung »Slovenec«. Es war unstreitig taktlos, die Zuhörer, von denen einen grossen Theil die feindlichen Beziehungen des Redners zu den Clericalen gar nichts angingen, mit einem solchen Excurs zu quälen.«

Koncerti »Glasbene Matice«. Beethovnova »Missa solemnis« je pri zadnjem koncertu uspela tako krasno, da bi bilo res škoda, če bi se tako delo svetovne slave, za koje je trebalo toliko vztrajnega truda, čulo samo enkrat. Zato se bode koncert ponavljal v nedeljo teden, dne 24. nov. ob 5. uri popoldne, zlasti da morejo priti tudi z dežele glasboljubivi rodoljubi v še večjem številu nego prvič. Pevski zbor nič ne prekine svojega vežbanja, marveč ima za drugi letošnji koncert moški zbor prvo pevsko vajo prihodnje sredo ob 8. uri, ženski zbor pa prihodnji četrtek ob pol 6. uri zvečer. Prva skupna odborova seja ženskega in moškega zbora za drugi koncert je v ponedeljek zvečer ob 8. uri v društveni dvorani.

Operna in operetna večera, pri kojih bo koncertirala ljubljanska meščanska godba, priredi restavrater pri slonu g. Gabr. Frölich danes v soboto in jutri v nedeljo. Začetek je vsakokrat ob 8. uri zvečer. Program je izredno zanimiv in za oba večera različen, na kar opozarjamo slavno občinstvo, katero naj ne zamudi udeležiti se izredno zanimivega muzikaličnega užitka.

Iz celovške škofije. Za administratorja dekanije Šmohor je imenovan d. g. lv. Držanič, župnik v Šmohoru. Isti bode oskrboval tudi župnijo Brdo. — Iz škofije je izstopil d. g. Jos. Riederer, župnik v Radenteinu. Vstopil je v dunajsko škofijo. — Razpisane so do 24. dec. župnije: Radentein, Št. Jožef na Trati, Freže, Nemški Plajberg, Weitensfeld, Št. Danijel nad Pliberkom.

Osebnosti. Za mestnega šolskega nadzornika v Celovcu je imenovan ravna-

telj ondote učiteljske pripravnice g. Josip Schuhmeister. — Umrli je bivši vojaški kaplan gospod Boldiz. Lani je služboval v Celovcu. — C. kr. nadkomisar pri okrajnem glavarstvu v Velikovecu, gosp. baron Ott, je od cesarja dobil viteški križec Franc Jožefovega reda.

Župnik Jos. Lakonig †. Na Brdu ob Šmohoru (Koroško) je dne 12. nov. umrl tamošnji župnik in administrator šmohorske dekanije, d. g. Jos. Lakonig po dolgem bolehanju. Porodil se je pokojnik dne 6. maja 1841 l. v Apačah, v mašnika bil posvečen dne 20. julija 1865. Zadnji čas je hudo bolehal na grlu. N. p. v m.!

Organizacija krščansko mislečega slovenskega učiteljstva. Obč. zbor »Podružnice Sloveske zveze« v Idriji se bode vršil v torek, dne 19. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne v društveni sobi pri g. Fr. Didič v Idriji. — Zborovanje podružnice Sloveske zveze za goriški in gradiščanski okraj bo dne 19. nov. t. l. ob 2. uri popoldne, v sobi katol. delav. društva v Semeniski ulici št. 9. Na dnevnem redu: 1. Zgodov. pedagogično predavanje (životopis); 2. Kaj najbolj ovira napredek v šoli? 3. Predlogi, nasveti. K temu zborovanju se vabijo prav uljudno vsi cenjeni gg. društveniki, pa tudi nedruštveniki dobro došli!

Družba sv. Cirila in Metoda je imela svojo 135. vodstveno sejo dne 7. nov. t. l. v družbinih prostorih »Narod. domu« Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški, Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik in Dragotin Žagar. Svojo odsotnost so opravičili službeno zadržani: dr. Ivan Svetina, Ivan Subic in tajnik Anton Žlogar. Ob 3 uri popoldne otvori prvomestnik sejo ter prebere cesarjevo zahvalo za izraz vdanostnih čutil XVI. velike skupščine v Mariboru, 8. avg. 1901. Zahvala se je sprejela v radostno znanje. Sprejelo se je več v družbin prid merečih prvomestnikovih predlogov. — Blagajnik je izkazal od 1. jan. do 1. nov. t. l. 34 233:12 K stroškov in 32 725:77 K dohodkov; torej 1507:35 K primanjkljaja. Ta primanjkljaj pa se je zadnje dni zelo zmanjšal, ker so prav posebno še ženske podružnice pridno pošiljale lepih veselilnih prispevkov. Tudi volila se množe. Ko se rešijo razne prošnje in vzemo kurencije v znanje, zaključijo prvomestnik sejo ob pol 6. uri zvečer.

Iz Zagreba. Predvčeršnjim je na hrvaškem narodnem gledališču doživela velik uspeh premijera historična drama v petih dejanjih »Zlatanovo Zlato«, katero je po romanu Avg. Šenoa dramatisoval dr. Milivoj Dežman. — Henrik Sienkiewicz, slavni poljski pisatelj, je brzoglavno čestital k proslavi 400letnice hrvaške književnosti. Cestitke je poslalo tudi društvo mladih slavistov v Krakovu.

Račun za Jeranovo dijaško mizo. Za mesec oktober je bilo plačati dijakom za hrano v Ljudski kuhinji 349 K 88 v., za hrano pri zasebnikih in za stanovanje 175 K, za manjše stvari 15 K 50 v., skupaj 540 K 38 v.; dohodkov pa je bilo v tem času 435 K 90 v. — Zahvaljujoč se blagim dobrotnikom za izdatno pomoč, prosi oskrbnistvo nadaljne podpore, vzlasti za zimske mesece, v katerih je več stroškov, posebno za obleko. Dajmo, da tudi nam velja kedaj beseda Gospodova: Lačen sem bil, in ste mi dali jesti... nag sem bil, in ste me oblekli...

Ljubljana, 15. nov. 1901.

A. Kalan,

oskrb. Jeranove dij. mize.

Najnovejši liberalni — konsum. Iz Planine nam poročajo, da ondi liberalci snujejo — konsum. Kaj porečete k temu, dr. Ferjančič?

Iz Novega Mesta se poroča: Dne 20. t. m. obhaja prebl. g. Josip Gerdešič, predsednik c. kr. okrožnega sodišča, itd. 40 letnico svojega službovanja. Ob 1. uri popoldne bode slavnosten banket v dvorani hotela Schwarz, pred ta večer t. m. ob 8. uri pa mu bo mesto priredilo serenado, katere se korporativno udeleže vsa društva. Garda z godbo zaigra 3 komade, pevsko društvo z Glasbeno Matico zapoje dva zbora, pri katerih sodelujejo gg. pevci iz bližnjih mest, požarna bramba pa oskrbi bakljado.

Miklavžev večer priredita tudi letos dne 5. decembra zvečer v veliki dvorani tukajšnjega »Katol. Doma« združena odbora »Meščanskega kluba« in »Slovenske kršč. soc. zveze«.

»Dijaška kuhinja« v Kranju. Piše se nam iz Kranja: Odbor dijaške kuhinje, iz katerega je izstopil prof. dr. Perne, po krivici obžaluje v Slovincu polemiko, ki se je razvila glede tega zavoda po časnikih, obžalovati bi le moral svojega političnega sorodnika Cirila Pirca, ki je to polemiko povzročil. Nam gre le hvala, da se je odpravilo vsaj nekaj, kar »dijaški kuhinji« ni bilo v čast. Vprašamo dr. Šavnika, ako meni, da je bilo vse v redu: 1. Kaj je pokazala preiskava v kuhinji? 2. Zakaj je kuhinja nemudoma odpotovala? 3. Zakaj je bil dr. Šavnik toliko časa slep?

Bolniška blagajna mojstrov v Ljubljani razdeli štiri jubilejske podpore svojim onemoglim članom, oziroma njihovim vdovam. Prošnje je pisмено oddati pri podpredsedniku g. Kraigherju, krojaskem mojstru v »Zvezdi«, do 21. t. m.

Iz Planine 14. nov. Krasen, umetno izdelan lesteneč, iz kovine, ves v ognju požlačen, 160 cm. v premeru, za 18 sveč v dveh kolobarjih, eno najboljših del g. Leop. Tratnika, je kupil župnik Podboj za tukajšnjo župnijsko cerkev sv. Margarete za 1060 K. Lesteneč se kaj poda v prostorni visoki cerkvi in smo po pravici nanj ponosni.

Povodenj v Idriji. Iz Idrije nam brzoglavljajo: Radi znanih grabelj je danes zopet velika povodenj. Grablje so se pretrgale. Nad tisoč metrov lesa je splavalo po vodi. Skrajni čas je pač, da se odpravi tako plovljenje.

Ogenj. Pogorel je 14. t. m. popoldne kozolec posestnice Ivane Blatnik v Spodnjem Težkem potoku. Škoda cenijo na 1600 kron, ker je zgorelo tudi mnogo žita in krme. Pogorelka je bila zavarovana le za 400 kron. V nevarnosti je bila vas in tudi bližnje Črmošnjice, a gasilci in prebivalstvo so ogenj omejili.

Pozor! L. ljublj. delavsko konsumno društvo je dobilo novega društvenika, ki želi postreči društvenikom s premogom in drvni najboljše vrste. Cene premoga in drvam poižve se v društvenih prostorih. — Društveniki, poslužite se te ugodne prilike!

Iz Cerkelj se nam piše: Zadnje občinske volitve so se brez prisotnosti glavnega agenta vršile mirno in redno. Ugovora ni bilo nobenega. Hribar in njegovi agentje so temeljito pogoreli; z njimi vred je pa bil tudi prav nepotreben vodovod za vedno pokopan. Volivci, ki se niso dali preslepti ne z denarjem in ne z drugimi sredstvi, so 5. in 6. nov. t. l. izzivačem in surovežem odgovorili tako jasno in glasno, da jim bo izid občinskih volitev še dolgo dolgo po ušesih zvenel. Farbarja in laž imata kratke noge.

Ponesrečil se je 14. t. m. v Škofji loki delavec Jan. Stanovnik, ki je razstreljeval skalo pri kópanju vodovodnega jarka. Poškodovan je na glavi in na levi roki. Prepeljali so ga v tuk. bolnico.

Na potu v bolnico umrla je danes popoldne ob četrt na 4. uro neka Ana Penko, ki so jo malo poprej z dežele s poštnim vlakom pripeljali v Ljubljano. Umrla je na potu od Mestnega trga v bolnico.

Ljubljanske novice. Umrli je znani stari nožar g. Nikolaj Hoffmann. — Pod vodo je spodnji del barja. Ljubljanska je danes po noči vled deževja silno narastla. — Pri elektriški železnici imajo vozovi na vsaki strani neko mrežo, katero konduktar, ko vstopajo ljudje v voz, mora predehati. Ljudje se nad to nepraktično napravo, ki jih suva, jako pritožujejo. Ali bi se ne moglo temu nedostatku odpomoči? — Preselilo se je v novembarskem terminu v Ljubljani od 1. do 14. t. m. 41 družin in 120 posameznih strank. Malih stanovanj silno nedostaja. — V novo mest. jubilejno ubožnico so včeraj pričeli spravljati opravo. Vrt bodo nasadili prihodnje leto. — Mnogo tujih delavcev je te dni zapustilo naše mesto. Sedaj je pri raznih tvrdkah še 200 tujih delavcev. — V Ljubljano je padel na Trnovskem pristanu delavec Franc Celešnik. Potegnil ga je iz vode neki Ljubič. — Na klavnicu pobil se je obč. svetnik Predovič. — Defraudacija? Po Lju-

bljani se govori, da je nek domobranec pri polku vzel mnogo denarja in pobegnil. — Za brv pri Opekarski cesti se nabirajo po Trnovem podpis.

Naznanila „Gospodarske zveze“. Vsled sklepa zvezine skupščine z dne 28. maja t. l. se vrši drugi praktični kurz o knjigovodstvu kmet. zadrug in ponavljalni kurz hranilnic in posojilnic začeti z dne 25. do 27. tega 30. t. m. v dvorani Katoliškega doma v Ljubljani. Ker je število udeležencev omejeno, prosimo, da bi se blagovolili gospodje, koji se jih želijo udeležiti, najkasneje 20. t. mes. pri „Gospodarski zvezi“ pisмено ali ustno zglašiti, da se zamore potem pripraviti vse potrebno. Za stanovanje udeležencev, koji bodo na to reflektirali, bode skrbela „Gospodarska zveza“, druge stroške pa bi moral nositi vsak sam.

Razpisani učiteljski službi. Na dvorazrednici v Vodicah je do 10. dec. razpisano mesto nadučitelja, na oni v Lhanu pa mesto drugega učitelja do 26. novembra. Prošnje okr. šol. svetu v Kamniku.

Slovensko gledališče v Celju. „Celjsko pevsko društvo“ priredi v nedeljo, dne 1. decembra t. l. dve dramski predstavi in sicer igro „Gospod nadzornik“, gluma s petjem v enem dejanju, ter spevoigro „Ob Vrbskem jezeru“.

Martinova gos ob dišavi vijolic. Cvetoč vijolico in cvetoč zimzejen so našli v Lepenji vasi pri Mozirju na planem.

Streljanje zoper točo se je, kakor posnemamo iz „Domovine“, v letošnjem letu na Spodnjem Štajerskem večji del jako dobro obneslo. Letos je peto leto, odkar se je ondi uvedlo streljanje, in na mnogih krajih so se prepričali o jako ugodnem uspehu tega postopanja. V okolici Slovenje Bistrice so streljali letos ob 32 viharjih dneh, in niti eden krat ni padala toča. Jako sijajen dokaz o uspešnosti streljanja so imeli dne 20. avg., ko se je bližala jako huda nevihta od severozapada. Ta dan na dveh postajah niso streljali in toča se je vsula ter uničila tretjino žetve. Pri bližnjih postajah pa, kjer so streljali, so imeli samo močen vihar z dežjem. V okolici Slovenje Bistrice se ni letos pri streljanju zgodila nikakšna neizgoda.

Razpisane učiteljske službe na Sp. Štajerskem. V političnem okraju celjskem je popolniti sledeča učiteljska mesta: Na dvorazredni ljudski šoli v Letušu, okr. šol. svet Braslovce, mesto učitelja oziroma učiteljice z dohodki po tretjem krajevnem razredu; na petrazrednici v Čadramu in na štirirazrednici pri Sv. Dubu po edno mesto učitelja oz. učiteljice; na dvorazrednici v Loki pri Žusmu, okr. šol. svet Žusem, mesto nadučitelja in učitelja oz. učiteljice in na dvorazredni šoli pri Št. Martinu pri Gornjem gradu mesto nadučitelja tretjega krajevnega razreda. Ponudbe do dne 10. dec. 1901 na dotične krajne šol. svete. — Na štirirazrednici v Poličanah je z Veliko nočjo 1902 stalno popolniti mesto nadučitelja z dohodki po tretjem krajevnem razredu. Ponudbe do dne 15. dec. na kraj. šol. svet.

Prvi sneg. Včeraj po noči je v Ljubnem na Štajerskem prišlo močno snežiti in je snežilo celo dopoldne.

V Gradcu zgradi vlada trinastropno novo poslopje za dež. finančno direkcijo. Včeraj se je vršil komisijonalni ogled.

Martinov večer celovških Slovencev. Iz Celovca, dne 13. nov. Mlado naše tamburaško društvo „Biserica“ je priredilo dne 10. t. m. v dvorani Šlepejeve restavracije jako prijeten Martinov večer. Bil je to prvi nastop mladega društva pred širšo javnostjo, ki se je pa obnesel za društvo zelo častno, in ki je pokazal, da je bila prav srečna misel, naj se ustanovi tamburaško društvo. Udeležilo se je večera nad 130 oseb. Omeniti moramo posebej, da je slovensko omizje beljaško na ta večer odposlalo posebno odposlanstvo. Sviralo je sedaj za začetek pet tamburašev pod vodstvom g. pl. Nežića, reči smemo, prav izborno; drugi se še vežbajo. Na vsopredju je bilo 12 dobro sestavljenih točk, namreč: od Farkaša: „Tamburaška koračnica“, „V sladkih sanjah“, „Oj junaci“, „Ribič“ in „Junaki iz Like“. Od Rešetarja: „Vihar iz planin“, „Samoborska polka“. Zajčev: „Banovac“. Jandčev: „Da te ljubim“, „Venec narodnih pesem“, „Kolo“. — Posebno pozornost in viharno odobra-

vanje pa je vzbudila „Nadvojvoda Leopolda Salvatorja koračnica“, katero je za tamburico uglasbil društveni vodja g. pl. Nežić, ki je v kratkem času privedel svoje tovariše do res lepe izvežbanosti. — Sviralo se je vseskozi zelo točno in lepo, vsak komad se je burno odobral in so gospodje morali dodati precej točk. Cesarstvo psem, katero so tamburaši zasvirali po primerni na pitnici, je vse občinstvo stoji poslušalo in navdušeno pelo. Med sviranjem je lepo ubrano slovensko petje kratkočasilo navzoče, v navdušenih napitnicah pa se je „Biserica“ destitirala na sedanjih lepih uspehih in vzpodbujala k nadaljnjemu napredovanju. Ob zvokih lepe slovenske godbe smo tako preživeli prav prijeten večer. Živela „Biserica“! Le čvrsto in pogumno naprej v započetem delu do popolne zmage! — Za postrežbo je izvrstno poskrbel najemnik imenovane gostilne, g. Ogriz, rodom Slovenec.

Velik požar so imeli dne 12. t. mes. zvečer v Št. Lenartu v labudski dolini, kjer je bil požar že lani napravil ogromno škodo. Začelo je goreti v neki občinski hiši, menda vsled neprevidnosti. Pogorelo je več poslopij in tudi špitalska cerkva, katero so bili še le lani popravili. Zgorelo je nekaj živine in mnogo oprave. Največ so zgubili reveži, spravljani v občinski hiši, ki so rešili samo svoje življenje. Nek hlapec je bil pri gašenju tako poškodovan, da je drugi dan umrl.

Trojčke, in sicer fante, je porodila na Bistrici ob Dravi (Koroška) žena trgovca Grošlja. Kmalu po porodu pa so umrli vsi trije in so jih ekupaj pokopali.

Deželnozbornske volitve v Istri. Volitve volivnih mož so se že začele. Iz Podgrada se poroča, da so se volitve volivnih mož tam vršile ob veliki udeležbi, ali povsem mirno. Izvoljenih je enoglasno 15 slovenskih volivnih mož. Jako razveseljiva vest prihaja iz Lovrana. Tudi tam je zmagala hrvatska stranka, izvolivši štiri volivne može. Kdor pozna razmere, kdor gleda peklensko delovanje Krstičeve, ki tudi Lovranu posveča svojo posebno pažnjo, bo z iskrenim zadoščenjem pozdravljaj to poročilo. V Brtonigli je izvoljenih pet italijanskih volivnih mož.

Ušel je iz Pulja mornarski podčastnik Anton Špraic.

Iz Pazina, dne 12. nov. (Vinska letina.) Trgovina z vinom — posebno z belim — je letos jako živahna. Nizka cena, blago dosti dobro, privabilo je mnogo kupcev. Vsaki dan odvažajo se po več vagonov vina. Na prodaj ga je seveda še dosti, ker je trta rodila obilno, kakor malokdaj. Da se bo trgovina še boljše razvijala, priredilo bo tukajšnje „Gospodarsko društvo“ dne 27. in 28. t. m. javno poskušnjo vina. Izložena bodo pri tej priložnosti v občinski veliki dvorani vina iz raznih krajev Istre. V posebnem zapisniku pa bo označena cena in količina dotičnih poskušanj. Vabimo Slovence, da pridejo rečene dneve v Pazin. Imeli bodo priložnost, spoznati različne trtne pridelke naše kršne dežele. Na avršetku javne poskušnje delile se bodo za najboljše izloženo blago diplome in nagrade v denarju. Ker bo to podjetje prvo svoje vrste v Istri in ker je važno za producente in konsumente, upamo, da bo to podpirala tudi c. kr. vlada.

Napredek slovenskega časopisja v Ameriki. „Nova Domovina“ v Clevelandu se je izdatno povečala in izhaja sedaj po dvakrat na teden, vsaki torek in petek. Važna sprememba se je izvršila tudi v njenem uredništvu in programu. „Nova Domovina“ bo odselej odločno katoliški list, za kar je porok njen novi urednik č. g. F. L. Kerž. Želimo najboljšega uspeha!

O posredovanju o. in kr. konzulatskih uradov. C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je c. in kr. konzulat v Madridu že v mnogih posameznih slučajih opozoril naše industrijalce na to, da posredovanje v takih zadevah, katere preskrbeti je stvar zastopnikov in trgovskih potnikov, ne spada v področje konzulata. Kljub temu se omenjeni konzulat slej ko prej nadleguje s takimi stvarmi in primerili so se slučajji, da se je konzulatu ponudilo zastopstvo proti običajni kupčijski proviziji. Gotovo ni treba posebej omeniti, da konzularni uradi kot državni organi niso poklicani prevzemati

direktna kupčijska zastopstva trdk, dasi jim je natega pospeševati domače izvozne interese. Glede tega se je c. in kr. konzulat v Madridu natančneje izrazil v svojem letnem poročilu za l. 1900, ki je izšlo v založbi c. kr. avstr. trgovinskega muzeja na Dunaju.

Spreten organist dobi službo v Pittsburghu v Pensilvaniji, (Severna Amerika). Naj se obrne na John Kranjec, rektor, Pittsburgh, Pensilvanija, N. Amerika.

Razpisane dijaške ustanove. (Dalje.) Dijaška ustanova Janeza Schlackerja letnih 150 K 80 h, ki od II. glavnološkega razreda ni omejena na noben naučni oddelek. Pravico do nje imajo ustanovniki sorodniki in, kadar ni teh, ubogi meščanski sinovi mesta Kamnik, toda samo dotlej, dokler se ne oglasi sorodnik. Pravica podeljevanja pristoji mestnemu načelniku mesta Kamnik. — Od ljudske šole počenši na noben naučni oddelek omejena ustanova Andreja Schurbija letnih 60 K za učence in dijake iz rodbin: Mihael Schurbi, Ivana Sluga in Frančišek Vavpotič iz Podgorja pri Mekinah. — Drugo mesto dijaške ustanove Friderika Skerpina letnih 86 K 80 h, ki se more od II. gimnazijalnega razreda dalje uživati 6 let. Pravico do nje imajo dijaki iz rodbine Skerpina moškega in ženskega rodu, s posebnim ozirom na moško koleno in, kadar ni sorodnikov, dijaki iz mesta Kamnik. Predlagavec je najstarejši iz ustanovnikov sorodstva, zdaj č. kr. finančno stražni nadkomisar Jožef Vidiz v Ljubljani. — Drugo mesto dijaške ustanove Jožefa Schiffera p. l. Schiffersteina letnih 280 K. Ustanova je omejena na gimnazijalne nauke in pravico do nje imajo najprej ustanovniki sorodniki in, kadar ni teh, v Kranju rojeni. Pravica predlaganja pristoji kn. šk. ordinarijatu v Ljubljani. — Dijaška ustanova Jakoba Staraha letnih 98 K, ki se more uživati od dovršene normalne (ljudske) šole 6 let. Pravico do nje imajo ustanovniki sorodniki in, kadar ni teh, dijaki iz fare Črnomelj in potem iz sosednih far, Pravica predlaganja pristoji župniku v Črnomlju. — Prvo mesto dijaške ustanove dr. Jožefa Strojca letnih 238 K, ki ni omejena na noben naučni oddelek. Pravico do nje imajo najbližji sorodniki ustanovnikov in potem mladeniči iz Podbrezja, ki dobro študirajo. Pravica predlaganja pristoji knezoškofu v Ljubljani. — Prvo mesto dijaške ustanove kanonika Jurija Supana letnih 89 K 12 h. Pravico do nje imajo dijaki iz zakonskih potomcev bratov in sestra ustanovnikov, ali pa dijaki, rojeni v vasi Zásipi; naposled dijaki iz župnij Zásipi, Zgornje Gorje in Bled. Pravico predlaganja ima vsakočasni župnik v Zásipih v družbi s posestnikom hiše št. 1 v Zásipih, dokler je ta z ustanovnikom v sorodu, drugače pa v družbi s cerkvenimi ključarjema v Zásipih. (Dalje prih.)

Vseučiliščniki v narodni obleki. Mažarski vseučiliščniki so sklenili, da se bode odselej vsak mažarski vseučiliščnik v narodni noši oblačil.

Sv oče o svoji „bolezni“. Te dni je pisalo evropsko časopisje prav pogosto, kako da je sv. oče Leon XIII. obolel in da so mu najbrže že dnevi šteti. Iz Vatikana se poroča, da so vse te vesti neutemeljene. Ko so sv. očetu sporočili, kaj da pišejo časniki o njem, je dejal smešljaje: „Bržčas jim primanjkuje senzacionalnega gradiva, toda jaz še nimam časa, imam še mnogo dela za izvršiti.“

Stroj za izdelovanje kruha je najden v Washingtonu v Severni Ameriki. Stroj je zelo enostaven in izdelava v minuti 80, na uro pa 4000 hlebov. Pri stroju vaga en moč testu, drugi ga vklada v stroj, tretji jemlje iz stroja izhajajoče gotove hlebe. Za to delo ni treba izučenihi pekovi, opravljajo ga lahko tudi žene in mladi fantje. Stroj deluje tako hitro, kakor hitro je mogoče vkladati testo vanj.

Kaj pravi Falb o letošnji zimi. Falb prerokuje, da bode mila zima. Januar bode suh, v februarju bode precej snežilo, v marcu bode poleg snega padlo tudi mnogo dežja. Dalje prerokuje, da bode meseca aprila precej viharjev, maj bode neprijeten, junij pa bode hladan in deževen. Kritični dnevi prve vrste so 22. febr., 10. marca, 8. aprila, 7. maja, 6. julija. Falb je prerokoval, da bo letošnji november začetkom mil potem hladen in deževen. V decembru bode mlo vreme, a tudi dežja bode v decembru in še-le okoli Božiča se prične prava zima s snežnimi meteži.

Kneipp o sladkorju. Neki mož pripoveduje, da je slišal iz ust tega prelata recept, kateremu takoj ni pripisoval dosti veljave, o kateri se je pa pozneje prepričal. „Pijte dopoldne in popoldne čašo sladkorne vode in jejte potem nekoliko črnega kruha“, je rekel ta zdravnik. Recept je že marsikateremu na krvi bolnemu pomagal, kakor sploh csebam, ki jih splošna telesna slabost napade.

Poroka stoletnega ženina. V Alatri se je te dni oženil notar in mestni sveto-

valec Alvir po kratkem vdovčevanju v starosti polnih sto let. Mati „mladega“ ženina je doživela 105 let.

Za spomenik Maruliću nabirajo Hrvatje. Nabrali so že znatno svoto.

Za dom hrvaških pisateljev, katerega nameravajo postaviti v Zagrebu, je knez Dumičić daroval 10.000 K.

Redovi in Badenska. Doslej je bilo na Badenskem prepovedano vsem redovom se ondi nastaniti. Odslej je naseljevanje na Badenskem dovoljeno dominikancem in kapucincem. Umevno je, da je to dovoljenje vzbulilo po liberalnem časopisu velik vihar.

Predsednik Roosevelt je pokazal svoje blago srce. Nekoliko časa, predno je bil prednik Roosevelta pokopan, se je prigrdilo sledeče: Neki častnik je zapovedal svojemu oddelku počastiti navzočega predsednika, ta pa ga je zavrnil rekoč: „V srčih, ki so ljubila Mac Kinleya, je on še vedno vladar. Dokler ne bo pokopan, ne želim, da me častite kot predsednika!“

Dijamanti perzijskega šaha. Ko je bil zadnjikrat perzijski vladar v Budimpešti, je odlikoval več oseb in jim podelil razne redove. Ker ni bilo pri rokah dosti pravih dijamantov, je ukazal, da se smejo pri teh redovih rabiti tudi umetno napravljene dragi kameni. Neki bogatin, in sicer jud, je dobil solnčni red II. reda. Ko mu je bil ta red z oznaki izročen, spoznal je, da dijamanti niso pravi. Hotel se je bolj postaviti in dal na svoje stroške udelati prave dijamante in potem je šel zahvalit vladarja za red. Tudi ta je zapazil kaj prave dijamante, in misleč, da so mu bili dani po pomoti, rekel je odlikovancu: „Oprostite, jaz sem se zmotil. Vi bi imeli dobiti odlikovanje I. reda.“ Stopil je k njemu, vzel je oznake II. reda in pripel mu je I. red in zopet ponarejene dijamante. Poročilo o tem pa pravi, da sta bila sedaj baje oba zadovoljna, perzijski vladar in jud bogatin.

Kronanje angleškega kralja Edwarda VII. Med udeleženci te imenitne slavnosti se imenuje tudi baronka Burdell-Contsova kot najstarejša. Ko je nastopila vladu kraljica Viktorija, je bila ona najbogatejša priča te slavnosti, da, bila je celo še navzoča, ko je bil kronan prednik kraljice Viktorije, Jurij IV. Omenjena baronka bo tedaj ne le najstarejša oseba pri tej slavnosti, ampak skoro edina oseba, ki je videla kronanje treh vladarjev.

„Filharmonija“ v Varšavi. V Varšavi so sezidali Poljaki novo lepo poslopje za glasbene produkcije v slogu italijanske zgodnje renesance. Predsednik društva „Filharmonije“ je baron Kronenberg, podpredsednik duhovnik Lubomirski. Stavbo je blagoslovil škof Ruszkiewisz dne 5. t. m. Pri prvem koncertu, ki ga je dalo društvo še ta večer, se je kar trlo mnogoštevilnega občinstva.

Smola dveh roparjev. „Daily News“, časnik, ki izhaja v Novem Jorku, prinaša sledečo zanimivo novico: V mestu Waylandu v Ameriki sta imela dva sicer spretna, a nevarna roparja čudno nesrečo. Gotovo, da je bila že mera polna in Bog ju je udaril s slepoto. Bila je temna noč, pristopila sta k hiši, začela sta pridno odstranjevati mreže in sta že sladko sanjala o zakladih, ki jih bosta nabrala v dobro založenih blagajnah bogate banke. Delo je bilo končano, roparja stopita v sobo, a kako se ustrašita naenkrat, ko ju tukaj s revolverjem v roki pozdravi policaj. Kako sta se jezila nad nemilo osodo, ko ju je namesto v banko, privedla v spalnico policijske straže! Nevarna ptička sta prišla kar prostovoljno v roke pravice.

Lepa misel. A: V polarnih pokrajinah traja noč 141 dni — grozno! B: Narobe; jaz mislim, da je to zelo prijetno in tudi koristno. Pomisli le, kako lepo je, ako zamoreš v takih slučajih reči upniku: „Pridi jutri zjutraj!“

Papir iz bombaževine. Društvo „National Paper Making Company“ je začela izdelovati papir iz bombaževih lupin, to je iz ostankov, ki odpadejo pri fabricaciji bombaževine. Ta papir se odlikuje s posebno čistostjo in ne postaja rumen, kakor drugi papirji. Stroški bodo pa znatno nižji, kakor pri fabricaciji drugih papirjev.

Proti lastnikom rudnikov imajo strog zakon, ne v Avstriji, pač pa na otoku Nova Zelandija. V tej državi ima vlada pravico, ako padejo mezde rudarjev pod neko gotovo svoto, da sme lastnikom konfiscirati rudnike. To se je tam zadnji čas tudi že večkrat zgodilo, tako da je več jam v posesti države, kar je tem večjega pomena, ker vlada v Novi Zelandiji res prava demokracija in ima delavstvo vsled tega največji upliv na državo.

Prostovoljni davek v znesku 20 milijonov kron. Gotovo ne pride nobenemu na misel trditi, da bi bilo mogoče dobiti dobrotnika, ki bi državi prostovoljno podaril omenjeno svoto. Glejte! najde se vendar tak dobrotnik in to je mala loterija, ki je avstrijski državi oni znesek za prvo polletje 1901 v resnici prinesla. Ako se ozirom na prvo polletje 1900, tedaj vidimo, da se je tukaj letos državni dohodek pomnožil za 1.339.000 kron.

Davek posebne vrste je upeljal češki kralj Janez. Ukazal je l. 1332, da mora vsaka nevesta, ki gre čez praški most, ki ga je pozneje Janezov sin Karol IV. na novo sezidal, v samostan viteškega reda križarjev plačati 72 vinarjev. Ravno toliko je bilo plačati od vsakega judovskega pogreba, ki je šel čez most, ali tudi od vsakega preseljevanja, ki se je tukaj vršilo.

Sajmi po Slovenskem od 18. do 23. novembra. Na Kranjskem: 18. v Ilir. Bistrici, Smartnu pri Litiji, Radečah in v Ljubljani (8 dni); 19. na Raki; 20. v Gor. Planini, in Št. Vidu pri Vipavi; 21. v Hotečih; 22. na Slapu pri Vipavi; 23. v Mojstrani, pri Sv. Lovrencu na Temenici. — Na Slov. Štajerskem: 18. v Šoštanju; 19. v Podstredi; 21. Podčetrtnom, pri Sveti Barbari v Halezah in St. Juriju ob Tabru; 23. v Slov. Bistrici. — Na Koroškem: 18. v Starem Dvoru. — Na Primorskem: 22. v Šmarji; 23. v Kuvedi.

Društva.

(Slovenskega zidarskega in tesarskega društva) občni zbor, ki je bil dne 3. t. m. radi prepisane udeležbe nespletkaten, se vrši v nedeljo dne 24. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih, sv. Petra cesta št. 5, ter sklepa pravomočno ne glede na število udeležencev.

(Saleška čitalnica v Šoštanju) ima svoj redni obč. zbor v nedeljo dne 1. grudna ob 3. uri popoldan v hotelu „Avstrija“ v Šoštanju s sledečim dnevnim redom: odobrenje računa, volitev in slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Darovi.

II. izkaz darov za pogorence v Gorenji vasi pri Ribnici.

Darovali so: Gospod Ant. Lesjak, župnik v Zelimljah, 10 K; g. Simon Pristov, beneficijar v Št. Vidu, 20 K; župnija Dolnja vas pri Ribnici, 60 K; uredništvo „Slovenca“ 5 K; Dragotin Ludvik, Vrhnica, 2 K; gosp. Janez Gerčar, župnik v Dobu, 10 K; g. Karol Klinar, duhovnik pri Novi Stifci, 2 K; g. Andrej Petek, župnik pri Sv. Križu pri Litiji, 20 K; g. Tom. Potočnik, župnik na Breznici, 10 K; župni urad na Bohinjski Beli 20 K; gosp. Alojzij Češarek, župnik v Špitalcu, 10 K; župnija v Gorjah 5 K; župnijski urad v Polici 10 K; gospod Tom. Zabukovec, župni upravitelj v Dragi, 36 K 92 h; župnija Semič 42 K; gosp. Fr. Češarek, župnik v Zagradcu, 5 K; g. Lovr. Gerjol, župnik v Lašičah, 20 K; župnija Kropa 27 K; župnija Dobropolje 12 K; g. Matija Prijatelj, župnik v Slavini, 20 K.

Pomožni odbor.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 10. oktobra do 7. novembra poslali prispevke p. n. gospoda in društva: Upravištvo „Slov. Naroda“ 277-58 K, uredništvo „Slovenca“ 10 K, nadžupnik Fr. Korošec pri Sv. Križu poleg Slatine volilo + Sim. Skorca 200 K, dr. Iv. Geršak v Ormožu na St. Vrazovem rojstnem domu v Cerovcu nabranih 8 K, Rud. Bračko v Št. Iliju v Slov. Goricah volilo + Marije Bračko 10 K, posojilnica v Cerknici 20 K, kaplan Fr. Gomilšek v Jarenini dar vesele družbe ob slovesu 6 K, litijsko-šmartinske Slovenke za Martinovo 100 K (po „Slov. Narodu“); p. družnice: šentjakobsko-trnovska ženska v Ljubljani 400 K, šentpeterska moška in ženska v Ljubljani dohodek veselice 811-37 kron ter pokroviteljstvo dr. Val. Krisperja 200 K, ženska v Idriji 76 K, akademična v Gradcu 52 K, moška na Vrhniki 116 kron, moška in ženska v Krškem dohodek vesele 182.67 K. — Meseca oktobra je družba imela 2720.65 K dohodkov in 4354-58 kron stroškov.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za Marijanišče. Gg. ljubljanski bogoslovni profesorji 50 K mesto venca na grob + dr. Klotarja.

Za Jeranovo dijaško mizo. G. M. Zorman, trgovec iz Šiške, 6 K, namesto venca umrle gospe F. Gaul. — G. dekan M. Arko, dež. poslanec v Idriji 10 K. — Po g. Skrabarju iz Griž 5 K 30 h. — G. fin. komisar A. Janežič 5 K. — Prijatelj iz Bohinja 30 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Trebnje, 16. nov. Pri včerajšnji volitvi v občinski zastop je bilo izvoljenih odbornikov naših 12, nasprotnih 13; naših veliko zadržanih radi nujnega dela. Torej pritiskali liberalni trgovci in krčmarji. Drugi razred: naših glasov 21, liberalnih 23—24.

Gorica, 16. novembra. Slogina stranka, kolikor znano, zmagala v občinah: Kot, Koritnica, Log, Libušnje, Sv. Lucija, Št. Polaj, Štjak.

Zagreb, 16. nov. Danes se je vršila velikanska manifestacija na zagreb-

škem vseučilišču ob navzočnosti rektorja.

Zagreb, 17. nov. Ob ogromni udeležbi se je vršila presijajna manifestacija vseh jugoslovanskih akademikov ob navzočnosti rektorja. Predsednik Miskulin pozdravi rektorja Vrbanića in slovenskega zastopnika, oba odzdravita. Slovenec navdušeno sprejet iskreno zahvalil, zatrjujoč, da bo ljubljanska univerza jugoslovanska. Jurist Švrljuga krasno govoril o ideji ljubljanskega vseučilišča in povdarjal, da ne bo v škodo zagrebškemu. Jurist Fattori duh. govoril o italijanskih zahtevah. Bolgar Čurčiev pritrdil predgovornikom. Srbin Omčikus prebere resolucijo, ki pozdravlja z najtoplejšimi besedami slovenske težnje, ki je bila z vsklikom vsprejeta. Vsa skupščina je zapela „Naprej zastave“, kličoč: Živili Slovenci! Navdušenje velikansko.

Dunaj, 16. nov. Danes se je vršil ministerski svet. Včeraj je cesar vsprejel Körberja v avdijenci.

Dunaj, 16. nov. Govori se, da je vsled zadnjih nemirov na vseučiliščih in nemškonalnega rovanja stališče Körberjevo omajano.

Dunaj, 16. nov. Vlada se razgovarja z voditelji s rank. Ministerski predsednik je rekel, da je rešilna akcija za državo neobhodno potrebna. Stranke naj sklenejo premirje, da se dožene proračun, trgovske pogodbe in nagodba z Ogrsko. Prihodnji teden se pogajanja nadaljujejo. Ako se ne umirijo stranke, izda vlada odločilni odlok, od katerega je odvisno bivanje državnega zbora.

Dunaj, 16. nov. Škofovske konference so se danes dovršile.

Dunaj, 16. nov. Pri današnjem „sobotnem bumelnu“ je prišlo do tepeža med dijaki. Katol. dijake iz društva „Rudolfina“ so napadli nemško-nacionalni dijaki. Katoličani so se branili. Prišlo je do boja s palicami in pestmi. Nacionalci so katoliške dijake iztirali iz avle. Prišel je rektor, da naredi mir. Pred njegovimi očmi so napadli nemški nacionalci zopet katoliške dijake.

Dunaj, 16. nov. Nujni predlog za ustanovitev rusinskega vseučilišča bodo Rusini predložili državnemu zboru v tork.

Dunaj, 16. nov. Vsenemci bodo v državni zbornici predlagali, naj se zbornica izjavi v prilog Burom.

Dunaj, 16. nov. Katoliški poslanec Tollinger je uložil predlog, naj v najkrajšem času pride v drž. zbor v razpravo načrt o kmetijskih stanovskih zadrukah.

Plzen, 16. nov. Za zahodno Češko se snuje naroden svet s sedežem v Plznu.

Černovice, 16. nov. V Zastavni je umoril včeraj kmečki sin Barzuk svojega očeta, svojo mačeho in je poskušal umoriti tudi svojo sestro.

Inomost, 16. nov. Laški list „Popolo“ javlja iz Tridenta, da so je pri kontrolnem shodu tirolskih deželnih strelcev mnogo laških rezervnikov javilo z besedo „prezente“, ne da bi se jim kaj radi tega zgodilo. Pustilo se je, da so se javljali laški.

Rim, 16. nov. Državni zbor se sklicuje za dan 27. nov.

London, 16. nov. Pri viharjih na obalah Velike Britanije je zadnje dni utonilo 129 oseb.

Novi Jork, 16. nov. Iz Port of Spaine se poroča, da so iz Venezuele prišle vesti o širjenju ustaje. Pričakuje se političen polom. Bivši državni šef Crespos Pietri je zopet ušel in skuša doseči Guarico. V kratkem bo imel zbranih okolu sebe 1000 mož.

London, 16. nov. „Daily Mail“ piše: Za slučaj, ako se Burom ne posreči haagski tribunal pripraviti do posredovanja, da se sestavi razsodišče, namerava Krüger pismeno naprositi vladarje Rusije, Nemčije in Avstrije za intervencijo, da se doseže premirje. Potovanje Leydsovo v Berlin je s tem v zvezi. (?)

Umrli so:

14. novembra. Apolonija Radovič, delavčeva hči, 3 $\frac{1}{4}$ leta. Gadišče 15, tumor cerebri.

V hiralnici:

14. novembra. Franja Jelenič, krojačeva vdova 74 let, ostarelost.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m. srednji zračni tlak 738,0 mm.

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura v senci	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nalo	Padavine
15. 9. zveč.	727-4	7,9	sr. svzh.	dež		
16. 7. zjut.	728-1	6,5	sl. sever.	dež	53,4	
16. 2. popol.	727-7	14-2	sr. jzh.			

Srednja včerajšnja temperatura 9-4 normale 3-7

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 10. do dne 16. novembra.

	K h		K h
Goveje meso I. v. kg	130	Pšenična moka 100 kg	28 20
» » II. » »	110	Koruzna » »	16 40
» » III. » »	1	Ajdova » »	28 —
Telečje meso » »	130	Fižol, liter. » »	30 —
Praščje » sveže » »	150	Grah, » » » »	50 —
» » prek. » »	170	Leča, » » » »	20 —
Koštrunovo meso » »	80	Kaša, » » » »	20 —
Maslo » » » »	240	Ričet, » » » »	—
Surovo maslo » » » »	2	Pšenica » 100 kg	19 —
Mast praščja » » » »	150	Rž » » » »	15 —
Slanina sveža » » » »	130	Ječmen » » » »	13 20
» » prekajena » » » »	160	Oves » » » »	16 —
Salo » » » » » » » »	130	Ajda » » » » » »	14 —
Jajce, jedno » » » » » »	8	Proso, belo, » » » »	16 —
Mleko, liter » » » » » »	20	» » navadno » » » »	15 20
Smetana, sladka liter » » » »	80	Koruzna » » » » » »	13 —
» » kislja » » » » » » » »	80	Krompir » » » » » »	4 20
Med » » » » » » » » » »	—	Drva, trda, m ³ » » » »	9 20
Piščanec » » » » » » » » » »	120	» » mehka, » » » » » »	5 80
Golob » » » » » » » » » » » »	40	Seno, 100 kg » » » » » »	6 —
Raca » » » » » » » » » » » »	—	Slama, » » » » » » » » » »	6 —
Zajec » » » » » » » » » » » »	—	Stelja, » » » » » » » » » »	—

1108 1-1

Marija Kalan javlja potrjen srcem vsem sočustvujočim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je njen dobri, dolgoletni gospodar, gospod

Nikolaj Hoffmann

nožar, orožar in izdelovalec ranocelniških instrumentov, lastnik mnogih svetinj za zasluge, član mnogih znanstvenih društev itd.

danes zjutraj ob 8. uri po dolgem, mučnem trpljenju, preden s sv. zakramenti za umirajočega, v 83. letu svoje dobe blaženo in vdan v Božjo voljo zaspal.

Pogrebni sprevid bo krenil v nedeljo, dne 17. t. m., ob 4. uri popoldne od smrtne hiše v Konjuških ulicah št. 2 na pokopališče pri Sv. Krištofu, kjer se bo truplo pokojnikovo pokopalo v lastni rakvi.

Sv. zadušne maše brale se bodo v župni cerkvi v Trnovem in drugih cerkvah.

Dragi pokojnik bodi priporočen pobožnemu spominu.

Naj v miru počiva!

V Ljubljani, dne 16. nov. 1901.

Šablone za sobne slikarje, najnovejše in najlepše vzorce, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 228 17 11-4

Vnapij naročila proti povzetju.

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Fotoplastična potovanja po celem svetu v popolni istini.

Videti je ta teden

to je od nedelje 17. do 23. novembra:

Prvo potovanje skoz zanimivo

Sardinijo in Sicilijo.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 1102 1-1

Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojaške od navedenika niže 20 h.

Na prodaj je

kočija (brun)

pri 1101 1-1

J. Garich v Ljubljani, Rimska cesta št. 17.

4 do 5 kvintalov orehov

ima na prodaj **Andrej Šavli** v Masorah pri Spodnji Idriji. 1097 3-2

Avgust Repič, sodar.

Ljubljana, Kolesijske ulice št. 16 (v Trnovem)

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne

sode

po najnižjih cenah. 679 26-19

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Bukov žir ali zrnje (bukovce), sveže smrekove storže in smrekovo seme, kakor tudi suhe jedilne gobe, sejalni želod, posušen želod, divji kostanj, seno in češmin 1106 1-1

kupuje po najvišjih cenah na debelo in drobno

Jos. Leuc,

trgovina z deželnimi pridelki, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Trgovina

na deželi se odda v najem. — Sprejmeta se tudi dva uslužbenca, izvežbana za mešano trgovino.

Ponudbe sprejema J. C. Demšar, pošta Železniki. 1091 3-2

Hiša,

v kateri se lahko izvršuje specerijska trgovina, in ki je v dobrem stanu, se prodaja s senožeti in sadnim vrtom vred.

Ponudbe od „Sreča“ sprejema iz prijazno ta upravnistvo „Slovenca“. 1092 3-2

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 32 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomajšuje pót, daje slast do jesti, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje.

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izdava se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vzv. šemimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo

uradno registrirano varstveno znamko na katerega znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju, v Ljubljani in drugod. 128 20-1

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: A. Mardetschläger, Gabr. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, J. Mayr; Celje: O. Schwarzl & Co., M. Hauscher; Reka: F. Prodram, G. Prodram, A. Schindler, Ant. Mizan; Breze: G. Esässer; Sovodenj: F. Kordon; Celovec: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, V. Hauser, R. pl. Hillinger; Št. Vid: A. Schiebl; Trbiž: J. Siegl; Trst: C. Zanetti, A. Suttina, A. Filippi, J. Serravallo, E. pl. Leitenburg, P. Prendini, M. Ravasini; Beljak: Jobst & Schneider, L. Assmann; Črnomelj: F. Haka; Velikovec: J. Jobst, Volšperk: J. Huth.

Važno! Važno!

gospodinje, trgovce, živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, kirurška obvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega čaja, ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solij za kopel. 304 35

Oblastv. konces. oddaja strupov.

— Za živinorejce —

posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, solitar, encjan, kolmož, krmlino apno itd. Vnapij naročila izvršujejo se točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3

Fran Štupica

notarski kandidat

Alma Štupica rojena **Erhovnic**
poročena.

Ljubljana,

Ribnica,

dné 16. novembra 1901.

1105 1-1

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov
Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradan št. 9
priporoča slav, občinstvu in preč.
luhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

tot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 598 29-21

Lasni izdelek.

Ceniki franke in brezplačno.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
zgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva
železniških uradnikov. 7 76

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovjših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd.,
seh pripadajočih rekvizitov in municijske, posebno pa opozarjam na 723 20-17

trocevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoj lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. —
Čer se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter
zvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in oprave točno, solidno in najceneje. — Z veselo spoštovanjem

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Ilustrovan cenik s pošlje na željo zastoj.

Oddaja

seh k novi enorazredni šoli na Bukovici pripadajočih del
ode dné 26. t. m. dopoldne ob 9. uri po

minuendo dražbi.

Vsi treški so proračunjeni na 14.4734 K.

Načrti in natančen proračun je razpložen v župnišču v Selcih. — Podvzetnik
loži 10% varščine.

Krajni šolski svet na Bukovici,

dné 14. novembra 1901.

Tomaž Rožnik,
načelnik.

1107 3-1

Gostilna in prodajalna z mešanim blagom

na deželi se daje takoj ali o prihodnjem novem letu v najem.

Več o tem se izve pri **Franco Lipih-u** v Dobrunji, pošta Sp. Hrušica
pod Ljubljano. 1051 5-5

Za jesenko dobo

priporočam gospodarjem in kmetovalcem, kakor tu raznim podjetnikom svojo veliko zalogo po-
trebščin za stavbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze,
železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedil-
nike (Sparherde).

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, epeljne, čistilnice za žito, fino izdelane,
močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejše
trombe za gnojnice in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.

Razno orodje za kovače, ključavnice in mizarje.
Nagrobne križe, vlite kotle, jekleza svedre, tehtnice in uteže, žimo,
morsko travo, kakor veliko izber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Štupica,

232 30-30

trgovina z železnino in pecerijskim blagom,

Ljubljana,

Marije Terezije cesta šte. 1, pog. gostilne „pri Figovcu“.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte

sploh vse, kar se rabl v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovole pri naročilih
ozirati na domačo tyrdko ter ne uvažujejo tujih tverda, dra-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 566 52-25

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Pariška svetovna razstava 1900: „Grand Prix“.

Najvišja odlika!

Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno in usta
le, če novno
na leto
podplatu 1860.

Šent Peterburške
GALOSHES
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

1089 10-3

Vsak dan jih izdela
tovarna

40.000 parov!

Edini kontrahenti: **Meastorff, Behn & Co., Dunaj, I.**

Na drobno na prodaj v vsaki boljši prodajalni čevljev, gumi- in modnega blaga.

Izborne ameriške mesoreznice

sistema „Enterprise“ in „Alexanderwerk“
kakor tudi nože, plete z luknami in druge posa-
mezne dele priporoča po zelo znižanih cenah

Andr. Druškoviča naslednik

Valentin Golob

Ljubljana Mestni trg 10.

Velika zaloga kuhinjske oprave: škafov,
loncev, likalov mlincev za kavo, nožev, vilic, žlic,
pečij, štedilnikov, (Sparherde); nadalje gumnatih cevi
za pretakanje vina in pive, nepremočljivih plahit in
plahit za vozove, pantov, ključavnic in drugo kovanje
za vrata in okna, storij, cementa, štrešnega kleja
(Dachpappe) električno varjenih verig in
sploh vsih v to stroko spadajočih predmetov.

Cene brez konkurence.

Postrežba točna.

Ceniki pristno pozlačenih nagrobni križev na zahtevanje brezplačno. 1044 3-3

Stanje hranilnih vlog:
15 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 300.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska
na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik
od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje
po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti
vsacega pol leta h kapitalu.

Rentni davek od vložnih obresti pla-
čuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga
zaračunila vlagateljem.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in
potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične
sprejemnice dobivajo se brezplačno. 833 (12)

Zaradi prodaje trgovine uradno dovoljena popolna

razprodaja

pri

N. F. MINIBEK

Marijin trg št. 1 nasproti frančiškanske cerkve.

Od danes do 25. decembra t. l. prodajalo se bode vse

manufakturno blago
po tovarniških cenah.

Med drugim posebno lepo odbrana zaloge suknja za gospode, velika izbira robe za obleke za gospe, barhanta, prtenine, platna za postelje, razno platno izvrstne kakovosti, velika izbira ečarpes, srajc, ovratnikov in zavratnikov.

1091 3-2

Nihče naj ne zamudi te tako ugodne prilike za ceni nakup blaga.

Predtiskarija.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah.

Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih uvezujejo na vsakršno blago. 621 22

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Slaščičarnica R. Kirbisch

v Ljubljani, Kongresni trg,

priporoča najvljudneje: 1204 4-4

fave di morti (prešce), štručke za Vse Sveti, pince, šartelj, najfinejše pecivo za čaj, prepečenec, mlince s Karlovih varov, vaplje, veliko izbir najboljših pekarij, tort, bonbonov, kompotov in marmelad; najfinejši čaj, rum, arak, konjak, fine likérje, zasladna in namizna vina iz e. k. dvorne kleti na Dunaju.

Vsa naročila v mestu in na zunaj se izvršujejo točno in naskrbenjeje.

Domača umetalna steklarija

Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča predst. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, zajamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpriprostejšega do najfinejšega.

Št. 50/Z.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana tvrdka za stavbeno in umetno steklarstvo AVGUST AGNOLA v Ljubljani, v polnem in lepem soglasju s gotiko arhitekturo, izvršila prav pohvalno steklarska dela v novi župni in dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotških oblikah, slikanih umetno na steklo v okusnih okrasnih, strogo po gotških pravilih, v barvah nežno-svitlih in ne vpjiočih — svedoči jasno, da smo vdobili Slovenci v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki spretnega, domačega umetnika, kateremu s mirno vestjo zaupamo sicer s malimi sredstvi, pa bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

V prepričanju, po ostalih ofertah za to delo, se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Avg. Agnola prav zmernice. Priporoča se kar najtopleje vsem, posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri razpolagajo sicer s malimi sredstvi, pa bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Okvirja tudi slike in podobe; prenavlja in popravlja stare predmete.

Prevzema tudi vsa stavbinska steklarska dela ter priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnega steklarskega blaga. 737 52-16

Cene jako nizke.

Dunajska borza.

Dne 14. novembra.		Dne 14. novembra.		Dne 14. novembra.	
Skupni državni dolg v notab.	98.70	20 mark	28.44	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106 —
Skupni državni dolg v srebru.	96.55	20 frankov (napoleonor)	19.06	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.50
Avstrijska zlata renta 4%	118.60	Italijanski bankovci	92.80	Priporitetne obveznice državne železnice	429.50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	95.50	C. kr. cekini	11.30	južne železnice 3%	310.50
Ogerska zlata renta 4%	118.05			južne železnice 5%	118.80
Ogerska krona renta 4%, 200	93.05			dojenjskih železnice 4%	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1613 —	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	190.50	Kreditne srečke, 100 gld.	402 —
Avstrijske delnice, 160 gld.	620 —	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170 —	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	50 —
London vista	239.80	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	220 —	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	48 —
Wienski drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.17 1/2	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.20	Ogerskega	24 —
		Tiskine srečke 4%, 100 gld.	144.50	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15.60
		Dunavske vravnavne srečke 5%	266 —	Rudolfove srečke, 10 gld.	58 —

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri tvebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
L. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvari, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni vteti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

haloženih glavnice.